

Η

ΑΡΧΗ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΠΡΟΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

6ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνήλθε στις 30 Δεκεμβρίου 2020 με την εξής σύνθεση: Ειρήνη Αψοκάρδου Πρόεδρος και Εισηγήτρια, Ιωάννα Θεμελή και Μαργαρίτα Κανάβα Μέλη.

Για να εξετάσει την από 20-11-2020 Προδικαστική Προσφυγή με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ) 1704/23-11-2020 του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» (εφεξής η «προσφεύγουσα»), που εδρεύει ..., όπως εκπροσωπείται νόμιμα.

Κατά του ... (εφεξής η «αναθέτουσα αρχή»), όπως εκπροσωπείται νόμιμα και

Της παρεμβαίνουσας εταιρείας με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...» (εφεξής η «παρεμβαίνουσα»), με έδρα τον ..., όπως νόμιμα εκπροσωπείται.

Με την προδικαστική προσφυγή η προσφεύγουσα αιτείται να ακυρωθεί η υπ' αριθμ. 772/2020 απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής της αναθέτουσας αρχής, να αποκλεισθεί η προσφορά της παρεμβαίνουσας και να της κοινοποιηθεί το έγγραφο των απόψεων της Υπηρεσίας, καθώς και τυχόν ασκηθησόμενη παρέμβαση, όταν αυτά κατατεθούν.

Με την παρέμβασή της η παρεμβαίνουσα επιδιώκει την απόρριψη της ως άνω προσφυγής και τη διατήρηση του κύρους της προσβαλλόμενης.

Η συζήτηση άρχισε αφού άκουσε την Εισηγήτρια Ειρήνη Αψοκάρδου

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφτηκε κατά τον Νόμο

1.Επειδή για την άσκηση της κρινόμενης προσφυγής έχει καταβληθεί e-παράβολο σύμφωνα με τα άρθρα 363 του Ν. 4412/2016 και 5 του ΠΔ 39/2017, ύψους 1.612,89 ευρώ (βλ. ηλεκτρονικό παράβολο με κωδικό ..., το

Αριθμός απόφασης: 112/2021

από 20-11-2020 αποδεικτικό τραπεζικής συναλλαγής της ... για την πληρωμή του εν λόγω παραβόλου και εκτύπωση από την σελίδα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομικών με την ένδειξη «δεσμευμένο»). Το ποσό του παραβόλου υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, ήτοι 322.577,15 ευρώ μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ.

2.Επειδή η αναθέτουσα αρχή με την υπ' αριθμ. πρωτ. ... Διακήρυξη προκήρυξε ηλεκτρονικό ανοικτό διαγωνισμό για την επιλογή αναδόχου κατασκευής του έργου: «Επισκευές και ανακατασκευές μονώσεων σε σχολικά κτίρια του ... 2020», με κριτήριο ανάθεσης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, μόνο βάσει τιμής (χαμηλότερη τιμή), εκτιμώμενης αξίας 322.577,15 ευρώ πλέον ΦΠΑ.

3. Επειδή το πλήρες κείμενο της διακήρυξης καταχωρήθηκε στο Κεντρικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ) στις 6-08-2020 (Α.Δ.Α.Μ. ...) καθώς και στη διαδικτυακή πύλη του ΕΣΗΔΗΣ, όπου έλαβε αύξοντα αριθμό ΕΣΗΔΗΣ

4. Επειδή ο διαγωνισμός που προκήρυξε η αναθέτουσα αρχή ως εκ του αντικείμενου του, της προϋπολογισθείσας αξίας της σύμβασης και του χρόνου εκκίνησης της διαδικασίας, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016, σύμφωνα με το άρθρ. 345 του ν. 4412/2016.

5.Επειδή η υπό εξέταση προδικαστική προσφυγή: α) έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα καθόσον κατατέθηκε στις 20-11-2020 στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού, λαμβανομένου υπ' όψιν ότι η προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήθηκε στην προσφεύγουσα μέσω της «επικοινωνίας» του ΕΣΗΔΗΣ στις 11.11.2020 β) ασκήθηκε με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του ΠΔ 39/2017 και γ) κοινοποιήθηκε στην ΑΕΠΠ από την προσφεύγουσα αυθημερόν με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 361 και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 362 του Ν. 4412/2016 και την παρ. 1 εδ. α) του άρθρου 4, και την παρ. 2 του άρθρ. 8 του ΠΔ 39/2017.

6. Επειδή η προσφεύγουσα, ως προσφέρουσα του εν θέματι διαγωνισμού της οποίας η προσφορά κρίθηκε αποδεκτή και κατατάχτηκε δεύτερη κατά σειρά μειοδοσίας, θεμελιώνει, καταρχήν, έννομο συμφέρον για

την άσκηση προδικαστικής προσφυγής κατά της προσβαλλόμενης ως βλαπτόμενη, ως προς το μέρος που αφορά στην αποδοχή της προσφοράς της παρεμβαίνουσας που έχει αναδειχθεί προσωρινή ανάδοχος, ερειδόμενο στη ζημία της από τυχόν παράνομη συμμετοχή τρίτου στον διαγωνισμό και στο επιδιωκόμενο όφελος από την απόρριψη της προσφοράς του (βλ. ΕΑ ΣΤΕ 1216/2006, πρβλ ΕΑ ΣΤΕ 512/2002, 517/2001), επιδιώκοντας ευλόγως να της ανατεθεί η συγκεκριμένη σύμβαση.

7. Επειδή στις 23-11-2020 η αναθέτουσα αρχή προέβη σε κοινοποίηση της υπό εξέταση προσφυγής προς όλους τους ενδιαφερόμενους τρίτους δια μέσω της «Επικοινωνίας» του ηλεκτρονικού τόπου του διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 9 παρ. 1 α του ΠΔ 39/2017.

8.Επειδή με την με αρ. 2005/2020 Πράξη της Προέδρου του 6^{ου} Κλιμακίου, ορίσθηκε Εισηγητής και ημερομηνία συζήτησης και κλήθηκε η αναθέτουσα αρχή να υποβάλει τις απόψεις της επί της υπό εξέταση προσφυγής.

9. Επειδή στις 3-12-2020 η αναθέτουσα αρχή απέστειλε τις απόψεις της στην ΑΕΠΠ, σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. β της παρ. 1 του άρθρου 365 του ν. 4412/2016, επί της υπό εξέταση προσφυγής, τις οποίες κοινοποίησε αυθημερόν στην προσφεύγουσα.

10. Επειδή η παρεμβαίνουσα κατέθεσε εμπροθέσμως στο διαδικτυακό τόπο του διαγωνισμού την από 3-12-2020 με αρ. ΓΑΚ ΑΕΠΠ ΠΑΡ. 2164/2020 παρέμβαση δοθέντος ότι έλαβε γνώση στις 23-11-2020 της υπό εξέταση προδικαστικής προσφυγής, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 362 του ν. 4412/2016 για την οποία θεμελιώνει άμεσο, προσωπικό και ενεστώς έννομο συμφέρον καθώς η προσφορά της έχει κριθεί αποδεκτή και έχει αναδειχθεί προσωρινή ανάδοχος και ως εκ τούτου, επιδιώκει τη διατήρηση της προσβαλλόμενης.

11. Επειδή, σε συνέχεια των ανωτέρω, η υπό εξέταση προσφυγή νομίμως εισάγεται ενώπιον του 6^{ου} Κλιμακίου της ΑΕΠΠ σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 346 και 360 του ν. 4412/2016 και του άρθρου 3 του Π.Δ/τος 39/2017.

12. Επειδή στην επίμαχη διαγωνιστική διαδικασία έλαβαν μέρος εννέα οικονομικοί φορείς, μεταξύ των οποίων η προσφεύγουσα και η

παρεμβαίνουσα με τις υπ' αριθμ. συστήματος ... και ... προσφορές τους αντίστοιχα.

Με το Πρακτικό Νο 1 η Επιτροπή Διαγωνισμού εισηγήθηκε, μεταξύ άλλων, να γίνει δεκτή τόσο η προσφορά της προσφεύγουσας, δεύτερης σε σειρά μειοδοσίας, όσο και η προσφορά της παρεμβαίνουσας, πρώτης σε σειρά μειοδοσίας και να αναδειχθεί η παρεμβαίνουσα προσωρινή ανάδοχος με μέση έκπτωση 42,22%. Με την προσβαλλόμενη εγκρίθηκε το ως άνω Πρακτικό.

13. Επειδή η προσφεύγουσα ισχυρίζεται στην προσφυγή του ότι: « [...]1.ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΑ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ.

[...] Η ως άνω διαγωνιζόμενη εταιρεία ..., υπέβαλε κατά την συμμετοχή της στον διαγωνισμό ψηφιακά υπογεγραμμένα τα εξής έγγραφα: α) τα αρχεία ΥΠΟΦΑΚΕΛΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ και ΕΝΤΥΠΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ (παραχθέντα εκ του συστήματος), β) ΤΕΥΔ και γ) μία Υπεύθυνη Δήλωση προς κάλυψη της απαίτησης του άρθρου 2.4 της διακήρυξης (...2. Να προσκομίσουν Υπεύθυνη Δήλωση στην οποία θα δηλώνουν ότι επισκέφθηκαν όλους τους χώρους του έργου και έλαβαν πλήρη γνώση των γενικών, τοπικών και ειδικών συνθηκών κατασκευής του έργου και της υφιστάμενης κατάστασης των σχολικών κτιρίων. Η εν λόγω βεβαίωση και υπεύθυνη δήλωση υποβάλλονται επί ποινή αποκλεισμού ως δικαιολογητικά συμμετοχής του οικονομικού φορέα, κατά τα ειδικώς οριζόμενα στο άρθρο 24.2 της παρούσας...), υπογεγραμμένα όλα από την νόμιμη εκπρόσωπο της εταιρείας κα

Τα ψηφιακά πιστοποιητικά βάσει των οποίων ετέθη η ψηφιακή υπογραφή έληξαν την 18-10-2020, ήτοι ήταν σε ισχύ την 09-09-2020, ημερομηνία υπογραφής των επίμαχων εγγράφων.

Σύμφωνα με την Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου για την διαπίστωση της εγκυρότητας της ψηφιακής υπογραφής, ως κρίσιμος χρόνος δεν αναγνωρίζεται ο χρόνος που το αρμόδιο όργανο προβαίνει στην εξέταση της εγκυρότητάς της, καθότι κατά το χρόνο εκείνον ενδέχεται τα ψηφιακά πιστοποιητικά βάσει των οποίων ετέθη η ψηφιακή υπογραφή να έχουν ανακληθεί ή λήξει, αλλά ο χρόνος που τα συγκεκριμένα έγγραφα υπογράφονται, όπως τούτος ασφαλώς προκύπτει από την χρονοσήμανση που

συνοδεύει την ψηφιακή υπογραφή. Συνεπώς, για την εξακρίβωση της εγκυρότητας της ψηφιακής υπογραφής, θα πρέπει να ελέγχεται, εάν κατά τον χρόνο που υπογράφηκε το εκάστοτε έγγραφο, όπως αυτός προκύπτει από την χρονοσήμανση της υπογραφής, ήταν σε ισχύ και άρα δεν είχαν λήξει, ούτε ανακληθεί, τα ψηφιακά πιστοποιητικά της υπογραφής αυτής.

Τα εν λόγω έγγραφα όταν ανοιχθούν από έναν οποιονδήποτε χρήστη εμφανίζουν το μήνυμα *"At least one signature has problems"* [ήτοι, τουλάχιστον μια υπογραφή έχει προβλήματα] και όχι το αναμενόμενο μήνυμα *"signed and all signatures are valid"* [ήτοι, υπογεγραμμένο και όλες οι υπογραφές είναι έγκυρες]. Περαιτέρω, κάνοντας κλικ πάνω στην ορατή υπογραφή του υπογεγραμμένου εγγράφου .pdf/ ανοίγει το παράθυρο *"Signature validation Status"* [ήτοι, κατάσταση επικύρωσης υπογραφής] όπου αναφέρεται ρητώς ότι *"Signature Validity Unknown"* [ήτοι, η ισχύς της υπογραφής είναι άγνωστη] ενώ στο ίδιο εικονίδιο αναγράφεται ότι *"the signatures identity was valid when it was issued, but no revocation checks could be made to validate the identity at this time"* [ήτοι, η ταυτότητα των υπογραφών ήταν έγκυρη κατά την έκδοσή της, αλλά δεν μπορούσαν να γίνουν έλεγχοι ανάκλησης για την επικύρωση της ταυτότητας αυτή τη στιγμή]. Στη συνέχεια επιλέγοντας το εικονίδιο *"show signer's certificate"* [ήτοι, εμφάνισε πιστοποιητικό υπογράφοντος] και στη στήλη *revocation* εμφανίζεται το μήνυμα *"could not determine whether the selected certificate is valid"* [ήτοι, πρόβλημα ανιχνεύθηκε σχετικά με το εάν το επιλεγμένο πιστοποιητικό είναι έγκυρο], ενώ παρακάτω στο πλαίσιο του ίδιου εικονιδίου εμφανίζεται το μήνυμα *"The selected certificate does not provide information on how its revocation status can be verified. It cannot be determined whether this certificate is valid or whether it has been revoked."* [ήτοι, δεν παρέχεται πληροφορία αν το πιστοποιητικό είναι έγκυρο ή αν έχει ανακληθεί]. Το αποτέλεσμα είναι ότι δεν πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι ανάκλησης σε αυτό το πιστοποιητικό. Κατόπιν τούτων, προκύπτει, εν προκειμένω, η χρήση μη επιβεβαιωμένης ηλεκτρονικής υπογραφής η οποία ισοδυναμεί με την έλλειψη αυτής κατά παράβαση του νόμου και των όρων 3.5.α & ε της διακήρυξης του διαγωνισμού.

Ο λόγος αυτός έχει κριθεί βάσιμος με την απόφαση 901/2020 της Αρχής κατά την οποία: «Επειδή, από την κατά τα ανωτέρω απάντηση της

Αρχής Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου προκύπτει ότι για την διαπίστωση της εγκυρότητας της ψηφιακής υπογραφής, ως κρίσιμος χρόνος δεν αναγνωρίζεται ο χρόνος που το αρμόδιο όργανο προβαίνει στην εξέταση της εγκυρότητάς της, καθότι κατά το χρόνο εκείνον ενδέχεται τα ψηφιακά πιστοποιητικά βάσει των οποίων ετέθηκε η ψηφιακή υπογραφή να έχουν ανακληθεί ή λήξει, αλλά ο χρόνος που τα συγκεκριμένα έγγραφα υπογράφονται, όπως τούτος ασφαλώς προκύπτει από την χρονοσήμανση που συνοδεύει την ψηφιακή υπογραφή. Συνεπώς, για την εξακρίβωση της εγκυρότητας της ψηφιακής υπογραφής, θα πρέπει να ελέγχεται, εάν κατά τον χρόνο που υπογράφηκε το εκάστοτε έγγραφο, όπως αυτός προκύπτει από την χρονοσήμανση της υπογραφής, ήταν σε ισχύ και άρα δεν είχαν λήξει, ούτε ανακληθεί, τα ψηφιακά πιστοποιητικά της υπογραφής αυτής....

... Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο «Summary» καταγράφονται ως πάροχος της υπογραφής η Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου «Hellenic Public Administration Issuing CA HPARCA» και ως χρόνος ισχύος της από 21/04/2015, ώρα 03:00:00 +3'00' έως 20/04/2020 02:59:59 +03'00'. Εν συνεχεία, στο διπλανό πλαίσιο «Revocation» αναγράφεται το μήνυμα «Revocation checks were not performed» [ήτοι έλεγχος ανάκλησης δεν έχει γίνει] και αναλυτικά το μήνυμα «The selected certificate does not chain up to a certificate designated as a trusted anchor. The result is that revocation checks were not performed on this certificate» [ήτοι Έλεγχοι ανάκλησης δεν έχουν γίνει σε αυτό το πιστοποιητικό]. Οι πληροφορίες αυτές παρέχονται κατά τον έλεγχο των ψηφιακών υπογραφών του κ. ***** σε όλα τα ως άνω έγγραφα. Κατόπιν εκτίμησης των ως άνω πληροφοριών διαπιστώνεται ότι πράγματι υπάρχει η χρονοσήμανση της συγκεκριμένης υπογραφής στις 19/02/2020 και ώρα 17:05:47 +3'00', επίσης ότι η ισχύς της υπογραφής καταλαμβάνει το χρονικό διάστημα από 21/04/2015, ώρα 03:00:00 +3'00' έως 20/04/2020, ώρα 02:59:59 +03'00, ήτοι καταλαμβάνει τον χρόνο υπογραφής του εγγράφου στις 19/02/2020, όμως σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να εξεταστεί και συνεπώς να διαπιστωθεί ασφαλώς εάν κατά τον συγκεκριμένο χρόνο υπογραφής (19/02/2020) το οικείο ψηφιακό πιστοποιητικό είχε ανακληθεί.

Με άλλα λόγια, ακόμα κι αν η συγκεκριμένη ψηφιακή υπογραφή ετέθηκε

σε χρόνο (19/02/2020) που καλύπτεται κατ' αρχήν από την χρονική περίοδο ισχύος της (από 21/04/2015 έως 20/04/2020), όπως αυτός ο χρόνος καθορίστηκε κατά την χορήγησή της, δεν μπορεί κατά τον έλεγχο της εγκυρότητάς της να διαπιστωθεί ασφαλώς εάν την συγκεκριμένη ημεροχρονολογία και χρονική στιγμή που η υπογραφή ετέθη (19/02/2020 και ώρα 17:05:47 +3'00'), το οικείο ψηφιακό πιστοποιητικό είχε ανακληθεί. Και τούτο διότι από τα στοιχεία που ανακύπτουν κατά τον έλεγχο εγκυρότητας της ψηφιακής υπογραφής αναπαράγεται το μήνυμα ότι δεν έχει εξετασθεί η ανάκληση του οικείου πιστοποιητικού. Σε κάθε δε περίπτωση, οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος ότι από την χρονοσήμανση που υπάρχει δίπλα στην συγκεκριμένη υπογραφή προκύπτει ότι αυτή έχει τεθεί εντός των χρονικών ορίων ισχύος της δεν επαρκούν για την αντίκρουση των αιτιάσεων της αναθέτουσας αρχής σχετικά με την μη διαπίστωση της τυχόν ανάκλησης ή μη του πιστοποιητικού της οικείας ψηφιακής υπογραφής. Ήτοι, οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος δεν επαρκούν για να αποδειχθεί ότι το οικείο πιστοποιητικό δεν είχε ανακληθεί όταν η ψηφιακή υπογραφή ετέθη στα επίμαχα έγγραφα. Κατά τούτο ορθώς η αναθέτουσα αρχή απέρριψε την προσφορά της προσφεύγουσας, απορριπτόμενου ως αβάσιμου του οικείου λόγου προσφυγής και γενομένων δεκτών των ισχυρισμών της παρεμβαίνουσας, με συνέπεια να παρέλκει η εξέταση των λοιπών προβαλλόμενων λόγων...»

Ενόψει των ανωτέρω, το ΤΕΥΔ αυτό συνιστά μη εγκύρως υποβληθείσα δήλωση, καθόσον δεν είναι δεόντως υπογεγραμμένο ως απαιτείται από τη διακήρυξη και το νόμο ενώ, η μη έγκυρη υπογραφή του ΤΕΥΔ ισοδυναμεί με την μη έγκυρη υποβολή του (βλ. ΔΕΦΑΘ (ΙΒ' Τμήμα) 30/2019). Ομοίως και τα υπόλοιπα τοιοιτοτρόπως υπογεγραμμένα δικαιολογητικά θεωρούνται ως μη υποβεβλημένα και κατά συνέπεια η προσφορά της μη νόμιμα έγινε δεκτή, ενώ έπρεπε να απορριφθεί.

2. ΠΛΗΜΜΕΛΕΙΑ ΤΕΥΔ.

Περαιτέρω, η προσφορά του ως άνω διαγωνιζόμενου είναι πλημμελής και αποκλειστέα και για τον πρόσθετο λόγο ότι έχει συμπληρώσει πλημμελώς το υποβληθέν ΤΕΥΔ, κατά τρόπο που δεν αποδεικνύεται ότι πληροί όλες τις απαιτήσεις της διακήρυξης. Και τούτο διότι παρέλειψε να δηλώσει στο Μέρος II Τμήμα Α' του εν λόγω εντύπου, αν και απαιτείτο, τα δικαιολογητικά βάσει των

οποίων αυτός έχει εγγραφεί στο ΜΕΕΠ, παρά μόνο παραπέμπει στον αριθμό της βεβαίωσης εγγραφής της στο ΜΕΕΠ και στις τάξεις στις οποίες είναι εγγεγραμμένος.

Στα άρθρα 22B έως 22Δ της διακήρυξης ορίζονται τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής στα οποία περιλαμβάνεται η καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητα, για την οποία απαιτείται από το άρθρο 22 Β της διακήρυξης οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα οικονομικοί φορείς να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ) στις κατηγορίες του άρθρου 21 αυτής, ήτοι σε Οικοδομικά. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 23 της διακήρυξης οι οικονομικοί φορείς με την υποβολή προσφορών τους υποβάλλουν το ΤΕΥΔ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 79 παρ. 1 του ν. 4412/2016, με το οποίο προαποδεικτικώς επιβεβαιώνουν ότι πληρούν τα ως άνω αναφερόμενα κριτήρια επιλογής. Στο υποβαλλόμενο από τους συμμετέχοντες στον επίδικο διαγωνισμό Τυποποιημένο Έντυπο Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) το οποίο διαμορφώθηκε από τον αναθέτοντα φορέα για τις ανάγκες του επίδικου διαγωνισμού και αποτελεί έγγραφο της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης (βλ. άρθρο 2 Διακήρυξης και άρθρο 2 παρ.1 περ. 14 ν.4412/2016) προβλέπονται, στο Μέρος II Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα-υπό στοιχ. Α'-για τη συμπλήρωση του οποίου πεδίου το ΤΕΥΔ ορίζει τα ακόλουθα: «Κατά περίπτωση, ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο /Μητρώο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό, εάν ναι α) αναφέρετε την ονομασία του καταλόγου ή πιστοποιητικού και τον σχετικό αριθμό εγγραφής ή πιστοποίησης κατά περίπτωση, β) εάν το πιστοποιητικό εγγραφής ή η πιστοποίηση διατίθεται ηλεκτρονικά, αναφέρετε: ,γ) αναφέρετε τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή ή η πιστοποίηση και, κατά περίπτωση, την κατάταξη στον επίσημο κατάλογο με αναφορά κατά την 5η παραπομπή ως προς το πεδίο αυτό ότι τα δικαιολογητικά και η κατάταξη, εάν υπάρχουν, αναφέρονται στην πιστοποίηση. και δ) η εγγραφή ή η πιστοποίηση καλύπτει όλα τα απαιτούμενα κριτήρια επιλογής;».

Κατά την έννοια των διατάξεων της διακήρυξης που έχουν προεκτεθεί, σε συνδυασμό με το περιεχόμενο του ΤΕΥΔ. που προσαρτάται σ' αυτήν, συνάγεται ότι στο επίμαχο πεδίο «πληροφορίες για τον οικονομικό φορέα» ο

υποψήφιος οφείλει να δηλώσει τόσο την ονομασία του καταλόγου ή του πιστοποιητικού και τον αριθμό εγγραφής ή πιστοποίησης, την ηλεκτρονική διεύθυνση εάν τα ανωτέρω πιστοποιητικά διατίθενται ηλεκτρονικά όσο και τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον επίσημο κατάλογο (πρβλ.Ε.Α. ΣτΕ 145/2019).

Στην προκειμένη περίπτωση, η ... δήλωσε στα προαναφερόμενα πεδία του υποβληθέντος από αυτήν ΤΕΥΔ ότι είναι εγγεγραμμένη σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο, αναφέροντας τα στοιχεία εγγραφής της, ήτοι ΜΕΕΠ ... και τις τάξεις ΟΔΟΠΟΙΙΑ 2 Η ΤΑΞΗ, ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ 2 Η ΤΑΞΗ, ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ 2 Η, ΤΑΞΗ, ΛΙΜΕΝΙΚΑ 2 Η ΤΑΞΗ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ 2 Η ΤΑΞΗ, ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ 2 Η ΤΑΞΗ, και ταυτόχρονα παρέθεσε έναν ηλεκτρονικό σύνδεσμο (<http://www.ypexd15.gr/Default.aspx?tabid=130>), ο οποίος ξεκάθαρα από ακούσιο σφάλμα δεν κατευθύνει σε κάποιον ιστότοπο, ενώ αν κάποιος προβεί στην πρόδηλη διόρθωση του συνδέσμου (<http://www.ypexd15.gr/Default.aspx?tabid=130>) διαπιστώνει ότι παραπέμπει στην αναζήτηση στο μητρώο ΜΕΕΠ εταιρειών βάσει αριθμού ΜΕΕΠ, ΑΦΜ ή επωνυμίας. Δεν ανέφερε, όμως, κανένα δικαιολογητικό στο οποίο βασίσθηκε η εγγραφή του. Με τα δεδομένα αυτά, όμως, η εν θέματι προσφορά παρέβη τις ως άνω διατάξεις του νόμου και της διακήρυξης και πρέπει να αποκλεισθεί.

Ο λόγος αυτός έχει κριθεί βάσιμος με την απόφαση 931/2020 της Αρχής κατά την οποία: «Επειδή, με τους λόγους 1.2, 2.3 και 3.3 η προσφεύγουσα προβάλλει ότι οι οικονομικοί φορείς «*****», «*****» και «*****» αντίστοιχα έπρεπε να έχουν αποκλειστεί από τη διαδικασία, επειδή παρέλειψαν να δηλώσουν στο ΤΕΥΔ τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή τους. Στο Μέρος II του ΤΕΥΔ με τίτλο «Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα», εάν απαντηθεί θετικά η ερώτηση «Ο ΟΦ είναι εγγεγραμμένος σε Εθνικό Σύστημα (Προ)Επιλογής: Κατά περίπτωση, ο οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό [π.χ. βάσει εθνικού συστήματος (προ)επιλογής];», ζητείται – μεταξύ άλλων - να απαντηθεί και η ερώτηση «Αναφέρετε τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή ή η πιστοποίηση και κατά περίπτωση, την κατάταξη στον επίσημο κατάλογο». Από την επισκόπηση των προσφορών των προαναφερόμενων οικονομικών

φορέων στο ΕΣΗΔΗΣ προέκυψε ότι, όπως βάσιμα προβάλλει η προσφεύγουσα, η «*****» προέβη απλώς στην παράθεση των ΜΕΚ των στελεχών της, η «*****» έδωσε την απάντηση «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ, ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ & ΕΜΠΕΙΡΙΑ.

ΟΠΩΣ ΠΡΟΒΛΕΠΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ Δ/ΝΣΗ ΜΗΤΡΩΩΝ ΤΗΣ Γ.Γ.Δ.Ε ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΡΓΩΝ ΟΔΟ Α1, ΟΙΚ 3η, Η/Μ 3η, ΥΔΡ 2η, ΛΙΜ Α1η ΒΙΟΜ - ΕΝΕΡΓ 2η » και η «*****» έδωσε την απάντηση «*****

ΜΕΚ ..., ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ Δ ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ ΥΠΟ ΠΙΕΣΗ Β ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ – ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ Β ΕΡΓΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ***** ΜΕΚ ... ΟΔΟΠΟΙΙΑ Α ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ Δ ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ Α ΛΙΜΕΝΙΚΑ Α ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ – ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ ***** ΜΕΚ ... ΟΔΟΠΟΙΙΑ Α ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ Γ ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ Α ΛΙΜΕΝΙΚΑ Α». Από τις απαντήσεις και των 3 οικονομικών φορέων δεν προκύπτουν τα δικαιολογητικά στα οποία βασίστηκε η εγγραφή τους στο ΜΕΕΠ και, συνακόλουθα, τα δικαιολογητικά από την προσκόμιση των οποίων απαλλάσσονται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 23.9 της Διακήρυξης. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η παράλειψη των οικονομικών φορέων «*****», «*****» και «*****» να παραθέσουν στο συγκεκριμένο πεδίο τα πιστοποιητικά στα οποία βασίστηκε η εγγραφή τους στο ΜΕΕΠ δεν δύναται να αναπληρωθεί εκ των υστέρων, στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 102 του Ν. 4412/2016. Συνακόλουθα, οι λόγοι 1.2, 2.3 και 3.3 θα πρέπει να γίνουν δεκτοί ως βάσιμοι.»

Τονίζεται και πάλι ότι, όπως έκρινε και η ΑΕΠΠ, σύμφωνα με τη ρητή διάταξη του άρθρου 102 παρ. 3 του ν. 4412/2016, την οποία επαναλαμβάνει η διάταξη του άρθρου 9 της διακήρυξης, η συμπλήρωση ή η διευκρίνιση εγγράφων δεν επιτρέπεται να έχει ως συνέπεια μεταγενέστερη αντικατάσταση εγγράφων που έχουν υποβληθεί σύμφωνα με τους όρους της προκήρυξης (πρβλ. Ε.Α. 1065/2009, 1044/2010 κ.ά.) και μάλιστα, όπως εν προκειμένω, του ΤΕΥΔ δηλαδή, του ουσιώδους εκείνου δικαιολογητικού συμμετοχής το οποίο, σύμφωνα με το άρθρο 79 του ν. 4412/2016, επέχει θέση υπευθύνου δηλώσεως, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986, και λειτουργεί ως προκαταρκτική απόδειξη ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις προϋποθέσεις συμμετοχής και τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που ορίζονται στην οικεία προκήρυξη και στην κείμενη νομοθεσία. (Ε.Α. ΣτΕ 135/2018)

[...]».

14. Επειδή η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της αναφέρει ότι: «[...]ΑΠΑΝΤΗΣΗ - ΑΠΟΨΗ για τον 1^ο προβαλλόμενο λόγο, α) Σχετικά με την ισχύ της ψηφιακής υπογραφής

Όπως αναφέρει και ο προσφεύγων σύμφωνα με την Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου ως κρίσιμος χρόνος για την διαπίστωση της εγκυρότητας της ψηφιακής υπογραφής είναι ο χρόνος που τα συγκεκριμένα έγγραφα υπογράφονται και δεν αναγνωρίζεται ως κρίσιμος χρόνος ο χρόνος που ένα αρμόδιο όργανο προβαίνει στην εξέταση της εγκυρότητας δεδομένου ότι κατά τον χρόνο εκείνο ενδέχεται τα ψηφιακά πιστοποιητικά να έχουν λήξει ή ανακληθεί. Πόσον μάλλον δεν αναγνωρίζεται σαν κρίσιμος χρόνος και ο χρόνος που μεταγενέστερα ένας τρίτος διαγωνιζόμενος ελέγχει την εγκυρότητα μιας ψηφιακής υπογραφής.

Στην συγκεκριμένη περίπτωση η ψηφιακή υπογραφή της εταιρείας "...", όπως αναγράφει η ίδια η υπογραφή σε όσα σημεία έχει τεθεί, έληγε την 18/10/2020.

Η Επιτροπή μας συνεδρίασε την 16/9/2020 με σκοπό την αποσφράγιση προσφορών και έλεγχο των δικαιολογητικών. Ο πρώτος έλεγχος που πραγματοποιήθηκε στα δικαιολογητικά ήταν ο έλεγχος των ψηφιακών υπογραφών των εκπροσώπων των διαγωνιζομένων εταιρειών.

Ο έλεγχος έγινε με κλικάρισμα επί της υπογραφής όπου για όλες τις υπογραφές πήραμε την ένδειξη ότι οι υπογραφές είναι έγκυρες και έχουν υπογράψει από τον εκπρόσωπο (signature is valid by).

Κατόπιν, ο έλεγχος προχώρησε με κλικάρισμα επί της ένδειξης "showsigner'scertificate" (δείξε τα πιστοποιητικά των υπογραφόντων). Κατά αυτό τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι όλων των συμμετεχόντων τα πιστοποιητικά ήταν έγκυρα και δεν είχαν ανακληθεί έως την στιγμή εκείνη. Ο ίδιος έλεγχος έγινε και για την συμμετέχουσα εταιρεία "..." και δεν διαπιστώθηκε κανένα πρόβλημα σχετικά με την ψηφιακή της υπογραφή.

Η Επιτροπή στις 29/9/2020 διαβίβασε το Πρακτικό Ι του διαγωνισμού προς έγκριση στην Οικονομική Επιτροπή.

Αρα όλη η διαδικασία της Επιτροπής ολοκληρώθηκε πριν την 18/10/2020 ημερομηνία λήξης της υπογραφής της εταιρείας "...".

Όλα τα στοιχεία που αναφέρει η προσφεύγουσα ότι προκύπτουν αν κλικάρεις επί της υπογραφής της “...” προφανώς προκύπτουν επειδή η ισχύς της υπογραφής είχε λήξει την 1 8/10/2020 όπως αναφέρει και η προσφεύγουσα.

Η προσφεύγουσα παραλείπει να αναφέρει ότι βγαίνει και η ένδειξη «The signer’s identity is unknown because it has expired or is not yet valid» Δηλαδή «Η ταυτότητά του υπογράφοντος είναι άγνωστη επειδή έχει λήξει ή δεν είναι ακόμη έγκυρη». Δηλαδή δεν υπάρχει ούτε πληροφορία για το ποιος είναι ο υπογράφων!!! Και η προσφεύγουσα προσπαθεί να βρει πληροφορία από το σύστημα το οποίο δεν γνωρίζει τον υπογράφοντα, δηλαδή πληροφορία σχετικά με το αν ο υπογράφων έχει κάνει ανάκληση υπογραφής!!!

(Ανάκληση γίνεται μόνον από τον υπογράφοντα εντός της πλατφόρμας EPMHS) και ενημερώνεται έτσι η Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου, β) Σχετικά με την απόφαση 901/2020 της Α.Ε.Π.Π.

Όσον αφορά την επίκληση της απόφασης 901/2020 της Α.Ε.Π.Π. διεξοδικό ανελύθη το θέμα προηγουμένως. Πρόκειται για διαφορετική περίπτωση με μια Επιτροπή Διαγωνισμού η οποία όταν πήγε να ελέγξει την εγκυρότητα μιας ψηφιακής υπογραφής, δεν μπορούσε να το κάνει, αφού η ημερομηνία ισχύος της συγκεκριμένης ψηφιακής υπογραφής είχε λήξει και υποχρεωτικά απέκλεισε την διαγωνιζόμενη εταιρεία. Και η Α.Ε.Π.Π. υποχρεωτικά δικαίωσε την Επιτροπή Διαγωνισμού αφού ο έλεγχος εγκυρότητας της εταιρείας ήταν ανέφικτος (παρόλο που όπως φαίνεται η αποκλεισθείσα εταιρεία, την ημέρα υπογραφής των εγγράφων είχε σε ισχύ την ψηφιακή της υπογραφή).

Ο πρώτος προβαλλόμενος λόγος δεν κρίνεται βάσιμος.

2. Πλημμέλεια ΤΕΥΔ της εταιρείας “...”

Η Προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι κατά την συμπλήρωση του ΤΕΥΔ στο Μέρος II, τμήμα Α, η “...” παρέλειψε να δηλώσει τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έχει εγγράφει στο ΜΕΕΠ και ζητάει τον αποκλεισμό της εταιρείας.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ - ΑΠΟΨΗ για τον 2° προβαλλόμενο λόγο.

Η “...” στις πληροφορίες που απαιτούνται σχετικά με το ΜΕΕΠ της εταιρείας κατά την συμπλήρωση του ΤΕΥΔ στο Μέρος II, τμήμα Α έχει απαντήσει:

Αριθμός απόφασης: 112/2021

Στο ερώτημα α) Αναφέρετε την ονομασία του καταλόγου ή του πιστοποιητικού και τον σχετικό αριθμό εγγραφής ή πιστοποίησης, κατά περίπτωση:

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: α) [ΜΗΤΡΩΟ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΕΠ - ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ...]. ΙΣΧΥΕΙ ΜΕΧΡΙ 21.07.2020 (Με αρ. πρωτ. ..., ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σύμφωνα με τις διατάξεις της § 5 του άρθρου 188 του ν. 4635/2019 (Α' 167), η παρούσα εργοληπτική βεβαίωση ισχύει ως 31/12/2020, ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ..., ΤΜΗΜΑ ΜΗΤΡΩΟΥ- ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΓΕΜΗ - ΜΕ ΑΡΙΘΜΟ ΜΗΤΡΩΟΥ ... & ΑΡΙΘΜΟ ΓΕΜΗ ...

Δηλαδή έχουν γραφεί όλες οι πληροφορίες για το ΜΕΕΠ της εταιρείας. Στο ερώτημα β) Εάν το πιστοποιητικό εγγραφής ή η πιστοποίηση διατίθεται ηλεκτρονικά, αναφέρετε: ΑΠΑΝΤΗΣΗ: β) (<http://www.ypexdl5.g/Default.aspx?tabit=130>

Φορέας έκδοσης: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ (Γενική Γραμματεία Υποδομών, Γενική Διεύθυνση Προδιαγραφών, Μητρώων & Απαλλοτριώσεων, Διεύθυνση Μητρώων (Δ24), Τμήμα Μ.Ε.Ε.Π.& ΜΗ.Ε.Ε.Π.Ι.Ε.).

ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ, [www.pcci.gr/] ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ..., [www.servlces.businessportal.gr, ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ... ΤΜΗΜΑ ΜΗΤΡΩΟΥ- ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΓΕΜΗ

Δηλαδή έχει αναφερθεί ο διαδικτυακός τόπος όπου μπορεί να βρεθεί το ΜΕΕΠ και να ελεγχθεί.

Στο ερώτημα γ)(επίμαχο) Αναφέρετε τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή ή η πιστοποίηση και, κατά περίπτωση, την κατάταξη στον επίσημο κατάλογο5 ΑΠΑΝΤΗΣΗ:ν) (<http://www.ypexd15.g/Default.aspx?tabit=130>

ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΓΓΡΑΦΗ (ΜΕΕΠ):

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΡΓΩΝ ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ

ΟΔΟΠΟΙΙΑ 2η

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ 2η

ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ 2η

ΛΙΜΕΝΙΚΑ 2η

ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ 2η

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ-ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ 2η

Σύμφωνα με την παραπομπή 5 στο τέλος του ερωτήματος γ' η οποία επεξηγείται στην σελίδα 23 του εντύπου του ΤΕΥΔ γράφεται: 5. Τα δικαιολογητικά και η κατάταξη, εάν υπάρχουν, αναφέρονται στην πιστοποίηση ενός Οικονομικού Φορέα.

Επίσης στην διακήρυξη στο άρθρο 23.9 - εδάφιο (α) αναφέρεται: [...]. Στο ίδιο άρθρο 23.9 - εδάφιο (β) της διακήρυξης αναφέρεται ότι: [...]

Παραθέτουμε και την παραπομπή 108 όπως αναφέρεται στο τέλος της διακήρυξης για την κατανόηση της υποχρέωσης των διαγωνιζομένων: [...] Εκ των παραπάνω συμπεραίνεται πως, όταν μια εργοληπτική επιχείρηση κατέχει ως πιστοποιητικό την Ενημερότητα Πτυχίου πρέπει να αναφέρει στο ΤΕΥΔ τα δικαιολογητικά που αναφέρονται επί του πιστοποιητικού αυτού και να αναφέρει και την ΤΑΞΗ του Εργοληπτικού της Πτυχίου. Αυτό συμβαίνει μόνο με τις Εργοληπτικές Εταιρείες του ΜΕΕΠ 3ης τάξης και άνω συμπεριλαμβανομένης, οι οποίες διαθέτουν Ενημερότητα Πτυχίου και οι οποίες απαλλάσσονται από την προσκόμιση αυτών των δικαιολογητικών στην συνέχεια του διαγωνισμού.

Εκ της δήλωσης ΤΕΥΔ της "... η εταιρεία διαθέτει ΜΕΕΠ 2ης τάξης. Επί αυτών των Πιστοποιητικών εξ' όσων γνωρίζουμε, δεν αναφέρονται δικαιολογητικά (όπως επί του σώματος της Ενημερότητας Πτυχίου) παρά μόνον η κατάταξη στις διάφορες κατηγορίες έργων.

Ως εκ τούτου η εταιρεία "... ορθώς δήλωσε στο ερώτημα γ' μόνον την τάξη του Πτυχίου της, αφού δεν υπάρχουν δικαιολογητικά για να αναφέρει και έτσι έχει την υποχρέωση εάν αναδειχθεί μειοδότης του διαγωνισμού, να προσκομίσει πάντα τα αναφερόμενα στην παράγραφο 23.9 - (β) της διακήρυξης δικαιολογητικά.

Αρα με βάση την ερμηνευτική και επεξηγηματική αυτή παραπομπή 5 στο τέλος του ερωτήματος γ' και το άρθρο 23.9 της διακήρυξης, δεν υπάρχει πρόσθετη υποχρέωση αναφοράς άλλων δικαιολογητικών από την "... στο ΤΕΥΔ που υπέβαλε στην απάντηση του ερωτήματος γ'.

Όσον αφορά στην επίκληση της προσφεύγουσας σε δικαστικές αποφάσεις και στην απόφαση 931/2020 της Α.Ε.Π.Π. δεν γνωρίζουμε τα στοιχεία των συγκεκριμένων διαγωνισμών αλλά καθίσταται σαφές ότι για να

έχουν αποκλειστεί αυτές οι εταιρείες, θα ήταν Εργοληπτικές Επιχειρήσεις διαθέτουσες ΜΕΕΠ 3ης τάξης συμπεριλαμβανομένης και άνω. Αρα αυτές οι αποφάσεις δεν λαμβάνονται υπόψη επειδή προφανώς αναφέρονται σε διαφορετικούς διαγωνισμούς και διαφορετικές εταιρείες.

Ο δεύτερος προβαλλόμενος λόγος δεν κρίνεται βάσιμος [...].»

15. Επειδή η παρεμβαίνουσα στην παρέμβασή της ισχυρίζεται αυτολεξεί τα κάτωθι: « [...] Μολονότι η προσφεύγουσα α) αποδέχεται ότι κρίσιμος χρόνος για την διαπίστωση της εγκυρότητας της ψηφιακής υπογραφής είναι ο χρόνος υπογραφής των συγκεκριμένων εγγράφων και όχι ο χρόνος εξέτασης της εγκυρότητάς τους και β) συνομολογεί ότι στις 9.9.2020 που υπεγράφησαν τα έγγραφα από την νόμιμη εκπρόσωπο της εταιρίας μας κα. ... η ψηφιακή υπογραφή της ήταν σε ισχύ και δεν είχε λήξει εν τούτοις αναφέρεται σε μηνύματα που εμφανίζονται σήμερα κατά τη διαδικασία ελέγχου μιας ήδη ληγμένης από 18.10.2020 ψηφιακής υπογραφής, για να στηρίξει τους αβάσιμους ισχυρισμούς της παραποιώντας ενίοτε και τις μεταφράσεις που δίδονται. Συγκεκριμένα: - Αναφέρει η προσφεύγουσα: «Τα εν λόγω έγγραφα όταν ανοιχθούν από έναν οποιονδήποτε χρήστη εμφανίζουν το μήνυμα "At least one signature has problems" [ήτοι, τουλάχιστον μια υπογραφή έχει προβλήματα] και όχι το αναμενόμενο μήνυμα "signed and all signatures are valid" [ήτοι, υπογεγραμμένο και όλες OL υπογραφές είναι έγκυρες].»

ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Το μήνυμα αυτό βγαίνει προφανώς επειδή η ψηφιακή υπογραφή έχει ήδη λήξει από την 18/10/2020 όπως αναφέρει ο προσφεύγων και προφανώς σήμερα που ελέγχεται υπάρχει πρόβλημα. ΣΗΜΕΡΑ που ανοίγεται το έγγραφο η υπογραφή δεν ισχύει δηλαδή δεν είναι έγκυρη. Κρίσιμο όμως είναι εάν η υπογραφή ήταν έγκυρη όταν ετέθη επί του εγγράφου.

- Αναφέρει η προσφεύγουσα : «Περαιτέρω, κάνοντας κλικ πάνω στην ορατή υπογραφή του υπογεγραμμένου εγγράφου .pdf/ανοίγει το παράθυρο "Signature validation Status".

Και μεταφράζει: [κατάσταση επικύρωσης υπογραφής]

Αντί του ορθού: Κατάσταση εγκυρότητας υπογραφής Είναι άλλη έννοια η επικύρωση άλλη η εγκυρότητα.

- Αναφέρει η προσφεύγουσα ότι εμφανίζεται το μήνυμα : "Signature Validity Unknown" [ήτοι, η ισχύς της υπογραφής είναι άγνωστη]

ενώ στο ίδιο εικονίδιο αναγράφεται ότι *"the signatures identity was valid when it was issued but no revocation checks could be made to validate the identity at this time"* [ήτοι, η ταυτότητα των υπογραφών ήταν έγκυρη κατά την έκδοσή της, αλλά δεν μπορούσαν να γίνουν έλεγχοι ανάκλησης για την επικύρωση της ταυτότητας αυτή τη στιγμή].»

Και μεταφράζει: [η ισχύς της υπογραφής είναι άγνωστη]

Αντί του ορθού: Η εγκυρότητας της υπογραφής είναι άγνωστη

- Παραλείπει να αναφέρει ότι εμφανίζεται το επόμενο μήνυμα

«The document has not be modified since this signature was applied»

Δηλαδή: Το έγγραφο δεν έχει τροποποιηθεί από τον καιρό που ετέθη η υπογραφή.

- ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ "Signature properties" (Ιδιότητες Υπογραφής)

Αναφέρει ψευδώς ότι εμφανίζεται το μήνυμα: *«The signature's identity was valid when it was issued but not revocation checks could be made to validate this identity at this time»*

Και μεταφράζει: η ταυτότητα των υπογραφών ήταν έγκυρη κατά την έκδοσή της, αλλά δεν μπορούσαν να γίνουν έλεγχοι ανάκλησης για την επικύρωση της ταυτότητας αυτή τη στιγμή]. Αντί του ορθού μηνύματος: *The signer's identity was valid when it was issued but not revocation checks could be made to validate this identity at this time*

Με μετάφραση Η ταυτότητα του υπογράφοντος (!!) ήταν έγκυρη όταν εκδόθηκε, αλλά δεν μπορούσαν να γίνουν έλεγχοι ανάκλησης για την επικύρωση αυτής της ταυτότητας αυτήν τη στιγμή

Με το παρόν μήνυμα επιβεβαιώνεται ότι τα έγγραφα όταν εκδόθηκαν (όταν υπεγράφησαν) υπεγράφησαν από την ΗΤΑΝ ΕΓΚΥΡΗ η ταυτότητα του υπογράφοντος.

- Στο ίδιο ΚΕΦΑΛΑΙΟ (Ιδιότητες Υπογραφής) η προσφεύγουσα παραλείπει να αναφέρει ότι εμφανίζονται και τα παρακάτω μηνύματα:

«The document has not been modified since this signature was applied»

Δηλαδή: Το έγγραφο δεν έχει τροποποιηθεί από τότε που τέθηκε αυτή η υπογραφή *«Signature was validated as of the signing time 2020/09/09 08:26:57 +02'00'»*

Δηλαδή : Η υπογραφή επικυρώθηκε (πήρε εγκυρότητα) από την ώρα υπογραφής 2020/09/09 08:26:57 + 02'00 '

«The path from the signer's certificate to an issuer's certificate was successfully built.»

Δηλαδή: Η διαδρομή από το πιστοποιητικό του υπογράφοντος προς το πιστοποιητικό του εκδότη δημιουργήθηκε με επιτυχία.

«Revocation checks could not be done, possibly because you are not currently connected to a network.»

Δηλαδή: Δεν ήταν δυνατή η πραγματοποίηση ελέγχων ανάκλησης, πιθανώς επειδή δεν είστε συνδεδεμένοι σε δίκτυο.

- ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ : show signer's certificate (Δείξε πιστοποιητικά υπογράφοντος)

Αναφέρει ότι στην στήλη revocation εμφανίζεται το μήνυμα: *«Could not determine whether the selected certificate is valid»*

Και μεταφράζει (παραποιώντας το νόημα): «πρόβλημα ανιχνεύθηκε σχετικά με το εάν το επιλεγμένο πιστοποιητικό είναι έγκυρο»

Αντί της ορθής μετάφρασης: Δεν ήταν δυνατό να προσδιοριστεί εάν το επιλεγμένο πιστοποιητικό είναι έγκυρο.

Σχόλιο: Χρησιμοποιεί την μετάφραση άλλου μηνύματος αναφερόμενου εντός της Απόφασης 901/2020, παραποιώντας εντελώς το νόημα.

- Αναφέρει συνεχίζοντας ότι «παρακάτω στο πλαίσιο του ίδιου εικονιδίου εμφανίζεται το μήνυμα» *«The selected certificate does not provide information on how its revocation status can be verified. It cannot be determined whether this certificate is valid or whether it has been revoked.»*

Και μεταφράζει (παραποιώντας το νόημα): «δεν παρέχεται πληροφορία αν το πιστοποιητικό είναι έγκυρο ή αν έχει ανακληθεί»

Αντί της ορθής μετάφρασης: Το επιλεγμένο πιστοποιητικό δεν παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο επαλήθευσης της κατάστασης ανάκλησης. Δεν μπορεί να προσδιοριστεί εάν αυτό το πιστοποιητικό είναι έγκυρο ή αν έχει ανακληθεί.

Σχόλιο: Χρησιμοποιεί την μετάφραση άλλου μηνύματος αναφερόμενου εντός της Απόφασης 901/2020, παραποιώντας εντελώς το νόημα.

Αριθμός απόφασης: 112/2021

- ΣΤΟ ΙΔΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ *show signer's certificate* (Δείξε Πιστοποιητικό υπογράφοντος) Παραλείπει να αναφέρει ότι στη στήλη *summary* για το πιστοποιητικό της ψηφιακής υπογραφής εμφανίζονται οι πληροφορίες:

... ..

Issued by: Hellenic Public Administration Issuing CA Valid from: 2015/10/19 02:00:00 +0200'

Valid to : 2020/10/18 01:59:59 +0200'

Digital Signature, Non-Repudiation, Client Authentication, Email Protection

... .. Έκδοση από : Ελληνική Δημόσια Διοίκηση Έκδοση CA Ισχύει από : 2015/10/19 02:00:00 +0200'

Έγκυρο ως : 2020/10/18 01:59:59 +0200'

Ψηφιακή υπογραφή, μη απόρριψη, έλεγχος ταυτότητας πελατών, προστασία μέσω email.

- Παραλείπει να αναφέρει ότι ανοίγοντας την σελίδα «*show signature certificate*» η οποία αναφέρεται αποκλειστικά στο πιστοποιητικό της ψηφιακής υπογραφής κάτω αριστερά εμφανίζονται τα μηνύματα:

The selected certificate path is valid

Η επιλεγμένη διαδρομή πιστοποιητικού είναι έγκυρη (!!)

The validation checks were done as of the signing time 2020/09/09 08:26:57 +0200'

Οι έλεγχοι εγκυρότητας της διαδρομής έγιναν από τον χρόνο υπογραφής 2020/09/09 08:26:57 +0200' (!!)

Δηλαδή από την στιγμή που υπεγράφη το έγγραφο έγιναν αυτόματα όλοι οι έλεγχοι εγκυρότητας άρα και έλεγχος εάν το πιστοποιητικό είχε ανακληθεί, διότι εάν είχε ανακληθεί, θα είχε πάψει να ισχύει, δεν θα ίσχυε η υπογραφή και δεν θα απορούσε να αφήσει το σύστημα την ... να υπογράψει ψηφιακά.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι στις 9/9/2020 που υπεγράφησαν τα εν λόγω έγγραφα ψηφιακά από τη νόμιμη εκπρόσωπο της εταιρίας μας η ψηφιακή υπογραφή της ήταν σε ισχύ και δεν είχαν ανακληθεί τα πιστοποιητικά ψηφιακής υπογραφής.

Για την απόδειξη του ότι τα πιστοποιητικά ψηφιακής υπογραφής δεν είχαν ανακληθεί κατά το χρόνο υπογραφής (9.9.2020) αναφέρουμε τα εξής:

- Τα ψηφιακά πιστοποιητικά της ... σύμφωνα με τις πληροφορίες του συστήματος όπως λαμβάνονται και αναφέρθηκαν στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ «show signer's certificate» ίσχυαν έως 18/10/2020 και ώρα 1:59:59 +200' δηλαδή πρακτικά μέχρι και ολόκληρη την διάρκεια της 17/10/2020.

Στο site της ΑΠΕΔ (Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου) και στο παράθυρο επικοινωνίας, κάνοντας κλικ επί της ένδειξης «Υποβολή αιτημάτων» <http://ticketing.ktpae.gr/pki> μπορείς να στείλεις αιτήματά - ερωτήσεις και να λάβεις απαντήσεις.

- Σε απάντηση που λάβαμε από ΑΠΕΔ στις 25/11/20 (ώρα αποστολής 11:31 - αίτημα Νο 188012) μέσω e-mail (επισυναπτόμενο Σχ. 2) αναφέρεται: «"Καλημέρα σας. Η ανάκληση των ψηφιακών πιστοποιητικών μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο από τον τελικό χρήστη είτε με τη χρήση του προσωπικού κωδικού έκδοσης ψηφιακών πιστοποιητικών είτε με αυτοπρόσωπη παρουσία και αίτηση στα ΚΕΠ. Επίσης η διαδικασία ανάκλησης (ακύρωσης) των Ψηφιακών Πιστοποιητικών μπορεί να γίνει μόνο εφόσον τα ψηφιακά πιστοποιητικά είναι ενεργά (δεν έχουν λήξει). Με εκτίμηση Ομάδα Υποστήριξης ΑΠΕΔ".»

Άρα συνάγεται ότι θα μπορούσε να γίνει ανάκληση μόνον ΠΡΙΝ την 17/10/2020 που είναι η ημερομηνία λήξης των πιστοποιητικών. Δηλαδή στην διάρκεια που τα πιστοποιητικά είναι ενεργά και μόνο από την ίδια την

- Αν είχε γίνει ανάκληση των πιστοποιητικών πριν την 17/10/2020, τότε ταυτόχρονα, μετά την ανάκληση το πιστοποιητικό θα έπαυε να ισχύει, και θα έληγε η ισχύς του την ημερομηνία ανάκλησης.

- ΑΛΛΑ σε απάντηση που λάβαμε από ΑΠΕΔ στις 25/11/2020 (ώρα αποστολής 15:04 - αίτημα Νο 187960) μέσω e-mail (επισυναπτόμενο Σχ. 3) αναφέρεται ότι: "Καλημέρα σας, Σας ενημερώνουμε ότι τα ψηφιακά πιστοποιητικά που εκδόθηκαν από τον χρήστη ... από τον λογαριασμό της με όνομα χρήστη ... στις 19/10/2015 έληξαν στις 17/10/2020 ολοκληρώνοντας τον 5ετή κύκλο ζωής τους. Με εκτίμηση Ομάδα Υποστήριξης ΑΠΕΔ ".»

Άρα αφού τα πιστοποιητικά έληξαν στις 17/10/2020 ολοκληρώνοντας τον κύκλο ζωής τους, όπως τονίζεται, αποκλείεται να έγινε ανάκληση

νωρίτερα, πριν την 17/10/2020. Άρα αποκλείεται να έγινε ανάκληση και πριν την 10/10/2020, δηλαδή την ημερομηνία υπογραφής των δικαιολογητικών. Συνεπώς τα πιστοποιητικά δεν έχουν ανακληθεί.

Μετά τα παραπάνω και επειδή:

- Είναι ψηφιακή η υπογραφή στα δικαιολογητικά συμμετοχής όπως επιβάλλεται για τον διαγωνισμό
- Είναι υπογραφή του νομίμου εκπροσώπου μας όπως επιβάλλεται για τον διαγωνισμό, τεθείσα στις 9.9.2020
- Δεν έληξαν ποτέ ούτε ανακλήθηκαν τα ψηφιακά πιστοποιητικά της υπογραφής πριν ολοκληρώσουν τον κύκλο ζωής τους όπως απεδείχθη (17/10/2020) • Έχει τεθεί η υπογραφή χρονικά πριν την ημερομηνία λήξης υποβολής προσφορών για τον συγκεκριμένο διαγωνισμό (10.10.2020), ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι δεν προκύπτει αν τα ψηφιακά πιστοποιητικά κατά το χρόνο υπογραφής των δικαιολογητικών συμμετοχής είχαν ανακληθεί είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Τέλος θα πρέπει να επισημάνουμε ότι αλυσιτελώς η προσφεύγουσα για την απόδειξη του ισχυρισμού της επικαλείται την υπ' αριθμ. 901/2020 απόφαση της ΑΕΠΠ τμήμα της οποίας και παραθέτει αυτούσιο στην προσφυγή, δεδομένου ότι τα πραγματικά περιστατικά του διαγωνισμού για τον οποίο εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 901/2020 απόφαση διαφοροποιούνται των πραγματικών περιστατικών του επίμαχου διαγωνισμού.

Συγκεκριμένα:

Στον διαγωνισμό τον αναφερόμενο στην 901/2020 ο έλεγχος από την Επιτροπή Διαγωνισμού έγινε την 4/5/2020, μετά την λήξη ισχύος της υπογραφής στις 20/4/2020.

Στον παρόντα διαγωνισμό ο έλεγχος από την Επιτροπή Διαγωνισμού έγινε από την 16/9/2020 έως και την 20/9/2020 δηλαδή εντός της περιόδου ισχύος της υπογραφής η οποία έληγε την 18/10/2020.

- Στον διαγωνισμό τον αναφερόμενο στην 901/2020 η Επιτροπή Διαγωνισμού απέρριψε τον προσφεύγοντα με επιχειρηματολογία συγκεκριμένη.

Στον παρόντα διαγωνισμό η Επιτροπή Διαγωνισμού έκανε δεκτή την εταιρεία μας επειδή δεν διαπίστωσε κανένα πρόβλημα.

Υπάρχουν σημαντικές διαφορές κατά τον διαγνωστικό έλεγχο των υπογραφών στα εμφανιζόμενα μηνύματα στους δύο διαγωνισμούς στο κρίσιμο κεφάλαιο «Δείξε πιστοποιητικό υπογράφοντος»

Συγκεκριμένα:

Στον διαγωνισμό αυτόν η Επιτροπή Διαγωνισμού, κατά τον έλεγχο στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ "SHOW SIGNER'S CERTIFICATE": Δηλαδή «δείξε Πιστοποιητικό υπογραφόντων» και στην στήλη Revocation (Ανάκληση) αναφέρει ότι εμφανίζεται το μήνυμα: «*"problem determining whether the selected certificate is valid"* [ήτοι, πρόβλημα] ανιχνεύθηκε σχετικά με το εάν το επιλεγμένο πιστοποιητικό είναι έγκυρο], ενώ παρακάτω στο πλαίσιο του ίδιου εικονιδίου εμφανίζεται (ανάλογα με τον υπολογιστή από τον οποίο θα ανοιχθούν τα επίμαχα έγγραφα) είτε το μήνυμα *"An attempt was made to determine whether the certificate is valid by checking whether it appeared in any Certificate Revocation Lists"* [ήτοι, έγινε προσπάθεια να καθοριστεί εάν το j πιστοποιητικό είναι έγκυρο ελέγχοντας εάν εμφανίστηκε σε λίστες ανάκλησης \ πιστοποιητικών], είτε το μήνυμα *"The selected certificate does not chain up to a certificate designated as a trusted anchor (see the Trust Tab for details). The result is that revocation checks were not performed on this certificate"* [ήτοι, το επιλεγμένο πιστοποιητικό δεν συνδέεται με ένα πιστοποιητικό που έχει οριστεί ως αξιόπιστη αγκύρωση (ανατρέξτε στην καρτέλα Trust για λεπτομέρειες).

Μετά από τα παραπάνω η Επιτροπή Διαγωνισμού απεφάνθη ότι: «Το αποτέλεσμα είναι ότι δεν πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι ανάκλησης σε αυτό το πιστοποιητικό].» και «κατόπιν τούτων, προκύπτει, εν προκειμένω, η χρήση μη επιβεβαιωμένης ηλεκτρονικής υπογραφής η οποία ισοδυναμεί με την έλλειψη αυτής κατά παράβαση του νόμου και του όρου 2.4.2 (Χρόνος και Τρόπος υποβολής προσφορών) της διακήρυξης του διαγωνισμού.»

Στην προσφυγή κατά της εταιρείας μας: κατά τον ΙΔΙΟ ΑΚΡΙΒΩΣ έλεγχο της υπογραφής μας στο ΚΕΦΑΛΑΙΟ "SHOW SIGNER'S CERTIFICATE": Δηλαδή «δείξε Πιστοποιητικό υπογραφόντων» και στην στήλη Revocation (Ανάκληση) εμφανίζεται το διαφορετικό μήνυμα «*Could not determine whether the selected certificate is valid*» Δηλαδή: Δεν ήταν δυνατό να προσδιοριστεί εάν το επιλεγμένο πιστοποιητικό είναι έγκυρο

Ενώ παρακάτω στο πλαίσιο του εικονιδίου εμφανίζεται το διαφορετικό μήνυμα: «The selected certificate does not provide information on how its revocation status can be verified. It cannot be determined whether this certificate is valid or whether it has been revoked.»

Δηλαδή: το επιλεγμένο πιστοποιητικό δεν παρέχει πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο επαλήθευσης της κατάστασης ανάκλησης. Δεν απορεί να προσδιοριστεί εάν αυτό το πιστοποιητικό είναι έγκυρο ή αν έχει ανακληθεί. Εκ ίσων παραπάνω καθίσταται σαφές ότι τα μηνύματα που εμφανίζονται στον παρόντα διαγωνισμό είναι εντελώς διαφορετικά από τα μηνύματα που εμφανίζονται στον διαγωνισμό που αναφέρεται η Απόφαση 901/2020 όπου η Επιτροπή Διαγωνισμού εκ των μηνυμάτων συμπεραίνει και αποφαινεται ότι «δεν πραγματοποιήθηκαν έλεγχοι ανάκλησης σε αυτό το πιστοποιητικό» ενώ στον παρόντα διαγωνισμό το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι δεν απορεί να προσδιοριστεί εάν το πιστοποιητικό είναι έγκυρο ή έχει ανακληθεί (αυτή τη στιγμή δεν μπορεί).

Στον διαγωνισμό που συμμετέχει η εταιρεία μας με την προσκόμιση των συνημμένων εγγράφων όπως αναφέραμε στην παρούσα, αποδείξαμε ότι τα πιστοποιητικά της ... ούτε είχαν λήξει ούτε είχαν ανακληθεί πριν την 10/9/2020 (ημερομηνία του διαγωνισμού). Έληξαν στις 17/10/2020 ολοκληρώνοντας τον 5ετή κύκλο ζωής τους όπως ενημέρωσε η ΑΠΕΔ.

Αντίθετα στον διαγωνισμό στην Απόφαση 901/2020 δεν απεδείχθη το ίδιο για την προσφεύγουσα εταιρεία.

2. Με τον δεύτερο λόγο της προσφυγής της η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η εταιρία μας συμπλήρωσε πλημμελώς το ΤΕΥΔ στο Μέρος II Τμήμα Α και συγκεκριμένα ότι παρέλειψε να αναφέρει τα δικαιολογητικά εγγραφής της στο ΜΕΕΠ.

Ο λόγος αυτός της υπό κρίση προδικαστικής προσφυγής είναι απορριπτέος ως ερειδόμενος επί εσφαλμένης προϋποθέσεως. Ειδικότερα:

Ως προκύπτει από την κείμενη νομοθεσία (βλ. άρθρο 83 παρ. 5 του Ν. 4412/2016) και την οικεία Διακήρυξη (βλ. άρθρο 23.9) τα επαγγελματικά μητρώα Μελετητών και Εργοληπτών, που προβλέπονται στο άρθρο 75 (σε συνδυασμό και με το Παράρτημα ΧΙ του Προσαρτήματος Α του Ν. 4412/2016, δεν συνιστούν «επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων οικονομικών φορέων»,

κατά την έννοια του άρθρου 83 έως την ψήφιση του ΜΗ.ΤΕ, αλλά συνιστούν μόνο «επαγγελματικά και εμπορικά μητρώα», κατά την έννοια του άρθρου 75 παρ. 2. του ως άνω νόμου. Ωστόσο, ειδικά το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων μαζί με την Ενημερότητα πτυχίου που προβλέπεται στην παρ. 5 του άρθρου 20 του Ν. 3669/2008 λειτουργεί εν τέλει ως επίσημος κατάλογος, έως την ψήφιση του ΜΗ.ΤΕ (βλ. <http://www.eaadhsy.gr/index.php/m~foreis/msyxnes-ervthseis-apanthseis faqgia-to-n-4412-2016/details/29/51>).

Περαιτέρω, στην Κατευθυντήρια Οδηγία με αρ. 23 της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ αναφέρεται (βλ. σελ. 11) ότι: «Στο ως άνω πεδίο, (εννοείται στο Μέρος II, Ενότητα Α Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα, περί εγγραφής σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο) ως προς τις συμβάσεις έργων, οι ημεδαπές εργοληπτικές επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν ενημερότητα πτυχίου, συμπληρώνουν την ένδειξη «ΝΑΙ», καθώς, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 4 και 5 του άρθρου 20 του ν. 3669/2008, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν, η βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ, σε συνδυασμό με την ενημερότητα πτυχίου, συνιστά τον μοναδικό, επί της παρούσης, εθνικό "επίσημο κατάλογο" (βλ. και υπ' αριθμ. 1001/2018 Απόφαση 7ου Κλιμακίου Α.Ε.Π.Π, σκέψη 29, εισηγήτρια: Χρυσάνθη Ζαράρη).

Συνεπώς, για την ορθή συμπλήρωση του Τ.Ε.Υ.Δ, θα πρέπει τα υποερωτήματα (α) έως (ε) της Ενότητας Α του Μέρους II («Πληροφορίες για τον οικονομικό φορέα»), να συμπληρώνονται μόνο από τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που διαθέτουν (συνδυαστικά) βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ και Ενημερότητα πτυχίου, ενώ ειδικά για τους ημεδαπούς οικονομικούς φορείς προβλέπεται ότι στο πεδίο (γ) της ως άνω Ενότητας, ότι πρέπει να συμπληρώνουν τα δικαιολογητικά εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ, την τάξη τους και δικαιολογητικά χορήγησης της Ενημερότητας πτυχίου. Από την άλλη πλευρά, οι εργοληπτικές επιχειρήσεις που διαθέτουν μόνο εγγραφή στο Μ.Ε.ΕΠ και αδυνατούν λόγω της τάξης πτυχίου τους, να προσκομίσουν επιπλέον και Ενημερότητα πτυχίου, τα ζητήματα που σχετίζονται με την εγγραφή τους στο εν λόγω Μητρώο, θα πρέπει να τα συμπληρώσουν στο Μέρος IV («Κριτήρια επιλογής») και ειδικότερα στην Ενότητα Α («Επαγγελματική καταλληλότητα»), αν, βεβαίως, έχει επιλεγεί η συμπλήρωση όλων των Ενότητων του Μέρους IV από την εκάστοτε αναθέτουσα αρχή και δεν έχει επιλεγεί η συμπλήρωση μόνο

του πεδίου «α. Γενική ένδειξη για όλα τα κριτήρια επιλογής» (ad hoc ΑΕΠΠ 874/2020)

Εν προκειμένω η εταιρία μας όπως προκύπτει από την απάντηση τόσο στο Μέρος II - Τμήμα Α, όσο και στο Μέρος IV «Κριτήρια επιλογής» - Τμήμα Α' Καταλληλότητα του ΤΕΥΔ έχει δηλώσει ότι είναι εγγεγραμμένη στο ΜΕΕΠ με αριθμό εγγραφής ... στις κατηγορίες.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΡΓΩΝ	ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ
ΟΔΟΠΟΙΑ	2η
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ	2η
ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ	2η
ΛΙΜΕΝΙΚΑ	2η
ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ	2η
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ-ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ	2η]

Ως εκ τούτου η εταιρία μας που είναι εγγεγραμμένη στη 2η τάξη του ΜΕΕΠ δεν δύναται να είναι εφοδιασμένη με ενημερότητα πτυχίου δεδομένου ότι με την υπ' αριθμ. Δ15/οικ/24298 (ΦΕΚ Β' 4/8/2005) απόφαση του Υπουργού ΥΠΕΧΩΔΕ όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει κάτοχοι ενημερότητας πτυχίου δύνανται να είναι εργοληπτικές επιχειρήσεις εγγεγραμμένες στις τάξεις 3η έως και 7η του ΜΕΕΠ.

Συνεπώς η εταιρία μας ως μη κατέχουσα ενημερότητα πτυχίου δεν όφειλε να συμπληρώσει τα υποερωτήματα (α) έως (ε) του ΤΕΥΔ, ούτε προφανώς να αναφέρει τα δικαιολογητικά εγγραφής της στο ΜΕΕΠ.

Όφειλε μόνο να συμπληρώσει το Μέρος IV - Ενότητα Α του ΤΕΥΔ το οποίο και έχει συμπληρώσει γεγονός που δεν αμφισβητείται από την προσφεύγουσα.

Η προσφεύγουσα επικαλείται για την απόδειξη του ισχυρισμού της την υπ' αριθμ. 931/2020 απόφαση της ΑΕΠΠ.

Η εν λόγω απόφαση όμως δεν δύναται να τύχει εφαρμογής εν προκειμένω δεδομένου ότι και οι τρεις (3) εταιρίες που αναφέρονται στην άνω απόφαση ήταν εγγεγραμμένες σε τάξεις μεγαλύτερες της 3ης, όπως προκύπτει από το απόσπασμα που παραθέτει η προσφεύγουσα στην προσφυγή της.

3. Ακόμη όμως κι' αν ήθελε υποτεθεί ότι ήταν αναγκαίο να αναφερθούν τα δικαιολογητικά εγγραφής μας στο ΜΕΕΠ, που δεν είναι, και πάλι η

προφορά μας δεν δύναται να απορριφθεί, αλλά κατ' εφαρμογή του άρθρου 102§5 του Ν. 4412/2016 θα πρέπει να κληθεί η εταιρία μας να αποσαφηνίσει τις πληροφορίες που περιέχονται στο υποβληθέν από αυτήν ΤΕΥΔ περί της εγγραφής της στο ΜΕΕΠ. Τα ανωτέρω έχουν γίνει δεκτά από την ΑΕΠΠ με την υπ' αριθμ. 1564/2020 πρόσφατη απόφασή της δέχθηκε κατά λέξη τα εξής:

((Ως εκ τούτου, εφόσον είχε υποβληθεί το απαιτούμενο ΕΕΕΣ από την εν λόγω εταιρεία και είχε συμπληρωθεί αυτό ως προς τα απαιτούμενα πεδία του, αναφέροντας αυτή ότι είναι εγγεγραμμένη στο Μ.Ε.ΕΠ. και δηλώνοντας τον αριθμό εγγραφής της σε αυτό, ήτοι είχε μερικώς συμπληρώσει τα απαιτούμενα πεδία της και η προσφορά της ήταν ασαφής ως προς τη μη δήλωση της ενημερότητας πτυχίου της και των δικαιολογητικών στα οποία βασίζεται η εγγραφή της, όφειλε η αναθέτουσα αρχή, δέσμια αρμοδιότητα καώ άρθρο 102 παρ. 5 του Ν. 4412/2016, όπως καλέσει αυτήν προς παραδεκτή συμπλήρωση, δοθέντος ότι στην υπό εξέταση περίπτωση πρόκειται για αποσαφήνιση ήδη παρασχεθέντων πληροφοριών στο υποβληθέν ΕΕΕΣ της, ήτοι τη διευκρίνιση στην απάντησή της περί εγγραφής της σε Εθνικό Σύστημα (Προ)Επιλογής, συμπληρώνοντας κατά τούτο τα μερικώς δηλωθέντα σχετικά πεδία, κατά τα προαναφερόμενα. Και τούτο διότι πρόκειται για επιτρεπτή συμπλήρωση, δεν προσδίδει πλεονέκτημα στον υπέρ ου οικονομικό φορέα έναντι των ανταγωνιστών του εισάγοντας ευμενή υπέρ αυτού διάκριση, δεν μεταβάλλει την προσφορά του, αλλά αναφέρεται σε διευκρίνιση δηλωθείσας ιδιότητάς του, ήτοι της εγγραφής του σε Εθνικό Σύστημα (Προ)Επιλογής, ιδιότητα που κατείχε κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς του, αντικειμενικώς τεκμαιρόμενη με βάση τα όσα δήλωσε στο προσκομισθέν ΕΕΕΣ του, πλην όμως, μερικώς αναφερομένης κατά τα προρρηθέντα. Τα αυτά ισχύουν και όσον αφορά τη μη αναφορά της υπόψη εταιρείας των δικαιολογητικών στα οποία βασίζεται η εγγραφή της στον επίσημο κατάλογο, αφού το εν λόγω πεδίο έχει συμπληρωθεί μερικώς από την εταιρεία αυτή με τη δήλωσή της όσον αφορά την κατάταξή της στο ΜΕΕΠ και στη στελέχωσή της, παραλείποντας να αναφέρει τα δικαιολογητικά εγγραφής της σε αυτό, και κατά τούτο όφειλε κατ' άρθρο 102 παρ. 5 του Ν. 4412/2016 η αναθέτουσα αρχή να ζητήσει διευκρινίσεις, ενώ απορριπτέος τυγχάνει και ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι το εν λόγω πεδίο δε δύναται παραδεκτά να συμπληρωθεί

καώ άρθρο 102 του Ν. 4412/2016, καθώς στην υπό κρίση περίπτωση, ως ελέχθη, η εταιρεία «...» έχει συμπληρώσει το εν λόγω πεδίο αναφέροντας την κατάταξή της στο Μ.Ε.ΕΠ. και τη στελέχωσή της, ήτοι έχει συμπληρώσει αυτό μερικώς και κατά τούτο παραδεκτώς μπορεί να διευκρινίσει τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έχει γίνει αυτή η κατάταξή της.» (ΑΕΠΠ 1564/2020 δημοσιευθείσα στις 2/12/2020) Συνεπώς και ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι δεν δύναται να τύχει εφαρμογής το άρθρο 102§5 του Ν. 4412/2016 είναι απορριπτέος ως αβάσιμος [...].».

16. Επειδή, με τον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 ορίζεται στο άρθρο 25 ότι : «2. Η εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή έχει νομική ισχύ ισοδύναμη με την ιδιόχειρη υπογραφή. 3. Εγκεκριμένη ηλεκτρονική υπογραφή βασιζόμενη σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί σε ένα κράτος μέλος αναγνωρίζεται ως τέτοια σε όλα τα άλλα κράτη μέλη», στο άρθρο 26 ότι : «Μία προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή πληροί τις ακόλουθες απαιτήσεις: α) συνδέεται κατά τρόπο μοναδικό με τον υπογράφοντα β) είναι ικανή να ταυτοποιεί τον υπογράφοντα γ) δημιουργείται με δεδομένα δημιουργίας ηλεκτρονικής υπογραφής τα οποία ο υπογράφων μπορεί, με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης, να χρησιμοποιεί υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο, και δ) συνδέεται με τα δεδομένα που έχουν υπογραφεί σε σχέση με αυτήν κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ανιχνευθεί οποιαδήποτε επακόλουθη τροποποίηση των εν λόγω δεδομένων» και στο άρθρο 27 ότι : «1..... 2. Εάν ένα κράτος μέλος απαιτεί προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό για τη χρήση μιας επιγραμμικής υπηρεσίας που προσφέρεται από φορέα του δημόσιου τομέα ή για λογαριασμό του, το εν λόγω κράτος μέλος αναγνωρίζει τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που βασίζονται σε εγκεκριμένο πιστοποιητικό και τις εγκεκριμένες ηλεκτρονικές υπογραφές τουλάχιστον με τους μορφότυπους ή με τις μεθόδους που καθορίζονται στις εκτελεστικές πράξεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5».

17. Επειδή με τον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 καθορίζονται οι απαιτήσεις ασφάλειας για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικής ταυτοποίησης και το πλαίσιο εποπτείας των παρόχων τους. Κατά τα οριζόμενα στον ως άνω Κανονισμό, η ψηφιακή υπογραφή εκδίδεται από εγκεκριμένους παρόχους υπηρεσιών πιστοποίησης, οι οποίοι με τη χορήγησή της εγγυώνται για τα

στοιχεία του κατόχου της και επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής. Με τη χρήση της προηγμένης ψηφιακής υπογραφής σκοπός είναι να επιτυγχάνεται η ταυτοποίηση του υπογράφοντος, δηλαδή η σύνδεση της ηλεκτρονικής συναλλαγής με το φυσικό πρόσωπο που υπογράφει, η εγγύηση της γνησιότητας των ψηφιακών δεδομένων και η δέσμευση του υπογράφοντος ως προς την ηλεκτρονική συναλλαγή, δηλαδή ο υπογράφων να μη μπορεί να αρνηθεί την συμβολή του στην εν λόγω συναλλαγή.

18. Επειδή στο άρθρο 18 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης.

Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων.

Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων [...].».

19. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 36 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Οι αναθέτουσες αρχές υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. σε όλα τα στάδια της διαδικασίας σύναψης δημοσίων συμβάσεων του παρόντος νόμου, με εκτιμώμενη αξία ανώτερη των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, χωρίς να συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ.

2. Το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να συμμορφώνεται με: α) τις απαιτήσεις του Παραρτήματος IV του Προσαρτήματος Α' και β) τους κανόνες του παρόντος άρθρου και των άρθρων 22 και 37. Πέραν των ανωτέρω το Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. οφείλει να τηρεί τα οριζόμενα: α) στο ν. 3979/2011 (Α' 138) και στην κατ'

εξουσιοδότηση αυτού εκδοθείσα νομοθεσία, ιδίως στο Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (ΠΗΔ), το οποίο κυρώθηκε με την ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 απόφαση του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β' 1301) και β) στο π.δ. 25/2014 (Α' 44).

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ρυθμίζονται τα τεχνικά ζητήματα που αφορούν την ανάθεση και εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών σχετικά με:

α) τον προσδιορισμό του περιεχομένου, των κανόνων και λεπτομερειών χρήσης των επιμέρους εργαλείων του ΕΣΗΔΗΣ, όπως της διαδικτυακής διαχείρισης αιτημάτων και πληροφοριών, της χρήσης προτύπων και υποδειγμάτων, της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, της διαδικασίας ηλεκτρονικής σύναψης των δημόσιων συμβάσεων που συνάπτονται, των ηλεκτρονικών καταλόγων, των ηλεκτρονικών πλειστηριασμών, των δυναμικών συστημάτων αγορών, των ηλεκτρονικών παραγγελιών, της ηλεκτρονικής τιμολόγησης, των ηλεκτρονικών πληρωμών,

β) τους όρους και τις προϋποθέσεις για την υποβολή, τη γνωστοποίηση, τη διακίνηση εγγράφων μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, τον τύπο και το περιεχόμενό τους, τον προσδιορισμό του χρόνου αποστολής ή παραλαβής και τον υπολογισμό των προθεσμιών, τεκμήρια γνωστοποίησης και απόκτησης πρόσβασης από τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα, καθώς και τον τρόπο και την απόδειξη πρόσβασης σε έγγραφα μέσω του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. και χορήγησης αντιγράφων και

γ) τον καθορισμό και την εφαρμογή μέτρων εκπαίδευσης των χρηστών, μέσω σχετικών προγραμμάτων και σεμιναρίων εκπαίδευσης και επιμόρφωσης ή με τη σύνταξη κωδίκων πρακτικής [...].».

20. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 37 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Το επίπεδο ασφαλείας του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. πρέπει να είναι ανάλογο προς τους κινδύνους.

2. Στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής πρέπει:

α) να είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης,

β) να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/ 767/ΕΚ της Επιτροπής, ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα) οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την Απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής και να θέτουν σε εφαρμογή τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφότυπους· όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, τότε η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ). Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να επικυρώνει, σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό.

Η ΕΕΤΤ κοινοποιεί τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή.

ββ) σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με την υποστήριξη αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο

εμπίστευσης, οι αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες.

Για τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης και υπογράφονται από αρμόδια αρχή κράτους - μέλους ή άλλο φορέα έκδοσης, η αρμόδια αρχή ή φορέας έκδοσης μπορεί να καθορίζει τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρ. 2 του άρθρου 1 της Απόφασης 2011/130/ΕΕ. Επίσης, θέτει σε εφαρμογή τα μέτρα που είναι αναγκαία ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστεί τεχνικά τους μορφότυπους αυτούς, συμπεριλαμβάνοντας στο σχετικό έγγραφο τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επεξεργασία της υπογραφής. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν στην ηλεκτρονική υπογραφή ή στο φορέα του ηλεκτρονικού εγγράφου πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες δυνατότητες επικύρωσης που επιτρέπουν την επικύρωση της παραλαμβανόμενης ηλεκτρονικής υπογραφής σε σύγχρονη σύνδεση, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για τα άτομα με διαφορετική μητρική γλώσσα.

3. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2013 (Β' 401) απόφασης του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, από τρίτους, εθνικούς ή αλλοδαπούς φορείς, πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με σχετική ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των υπηρεσιών αυτών των φορέων προς το χρήστη, η οποία διαβιβάζεται στο χρήστη μέσω του ΕΣΗΔΗΣ, με κρυπτογραφημένο τρόπο και η οποία επέχει θέση εγγράφου με βέβαιη χρονολογία. Δεν επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή ή στη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω.

4. Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας λειτουργίας του ΕΣΗΔΗΣ, η οποία οφείλεται σε γεγονότα ανωτέρας βίας, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει άμεσα όλα τα απαιτούμενα μέτρα κυρίως για την τήρηση του ελάχιστου διαστήματος για την υποβολή των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής,

όπως ιδίως η μετάθεση της καταληκτικής ημερομηνίας και η σχετική δημοσίευσή της. Η ανωτέρω αδυναμία πιστοποιείται από τη Διεύθυνση Ανάπτυξης και Υποστήριξης του Ε.Σ.Η.Δ.Η.Σ. της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και, στη συνέχεια, με αιτιολογημένη απόφασή της, η αναθέτουσα αρχή ρυθμίζει τα της συνέχειας του διαγωνισμού.

5. Οι χρήστες αποκτούν δικαίωμα χρήσης του ΕΣΗΔΗΣ, εφόσον διαθέτουν τα ανάλογα διαπιστευτήρια που απαιτούνται, σύμφωνα με την απόφαση της παραγράφου 5 του άρθρου 36».

21. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 53 παρ. 1 και 2 του ν. 4412/2016: «1. Οι όροι των εγγράφων της σύμβασης πρέπει να είναι σαφείς και πλήρεις ώστε να επιτρέπουν την υποβολή άρτιων και συγκρίσιμων μεταξύ τους προσφορών. 2. Τα έγγραφα της σύμβασηςπεριέχουν ιδίως : [.....]ε) ακριβή περιγραφή του φυσικού αντικείμενου της σύμβασης [...] ια) τα τεχνικά χαρακτηριστικά (προδιαγραφές), την ποσότητα και την περιγραφή των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων, τον τρόπο της εκτέλεσης του ελέγχου και της διασφάλισης της ποιότητας, την προθεσμία για την εκτέλεση της σύμβασης, τον τόπο και χρόνο εκτέλεσης, καθώς και άλλα χαρακτηριστικά, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης, ιβ) τους όρους και τα κριτήρια επιλογής, καθώς και τα ελάχιστα επίπεδα αυτών, σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού, την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και την τεχνική ή/και επαγγελματική ικανότητα των υποψηφίων ή προσφερόντων, [...] ιε) το κριτήριο ανάθεσης, τη διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης των προσφορών, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στα άρθρα 86 και 87 [...] ιζ) τους απαράβατους όρους, απόκλιση από τους οποίους συνεπάγεται την απόρριψη της προσφοράς [...] κ) τα απαιτούμενα αποδεικτικά μέσα (δηλώσεις, δικαιολογητικά κ.λπ.), [.....]».

22. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 75 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν:

α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας,

β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια,

γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4. Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες απαιτήσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να διασφαλίζεται ότι ο υποψήφιος ή ο προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες, καθώς και τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες για την εκτέλεση της υπό ανάθεση σύμβασης. Όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης [...].4. Όσον αφορά την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους και την εμπειρία για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να διαθέτουν ικανοποιητικό επίπεδο εμπειρίας, αποδεικνυόμενο με κατάλληλες συστάσεις από συμβάσεις που έχουν εκτελεστεί κατά το παρελθόν. Μια αναθέτουσα αρχή μπορεί να θεωρεί ότι ένας οικονομικός φορέας δεν διαθέτει τις απαιτούμενες επαγγελματικές ικανότητες εάν διαπιστώσει ότι ο οικονομικός φορέας έχει συγκρουόμενα συμφέροντα που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την εκτέλεση της σύμβασης [...].».

23. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 79 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή κατά την υποβολή προσφορών στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων άνω των ορίων, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Σύμβασης (ΕΕΕΣ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α΄75), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις των άρθρων 73 και 74 για τις οποίες οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν,

β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με τα άρθρα 75, 76 και 77

γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 84.

Όταν ο οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, σύμφωνα με το άρθρο 78, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις ως άνω πληροφορίες όσον αφορά τους φορείς αυτούς. Το ΕΕΕΣ αποτελείται από επίσημη δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος αποκλεισμού δεν ισχύει και/ή ότι πληρούνται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. Το ΕΕΕΣ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για την έκδοση των σχετικών δικαιολογητικών και περιλαμβάνει επίσημη δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει τα εν λόγω δικαιολογητικά.

Κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης για τυχόν σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η συνδρομή περιστάσεων, όπως η τριετής παραγραφή της παραγράφου 10 του άρθρου 73 ή η εφαρμογή της διάταξης της παραγράφου 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011, αναλύεται στο σχετικό πεδίο που προβάλλει κατόπιν θετικής απάντησης, ενώ ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο για την προσκόμιση δικαιολογητικών.

Στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης δημόσιας σύμβασης, που είτε εκκινούν μετά τη θέση σε ισχύ της παρούσας διάταξης είτε έχουν εκκινήσει νωρίτερα αλλά δεν έχει ακόμη συμπληρωθεί και υποβληθεί στο ΕΕΕΣ, οι τυχόν προηγούμενες αρνητικές απαντήσεις στο ανωτέρω ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης, από οικονομικούς φορείς οι οποίοι εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 44 παράγραφος 3β του ν. 3959/2011, δεν στοιχειοθετούν τον λόγο αποκλεισμού του άρθρου 73 παράγραφος 4 περίπτωση ζ' ή/και θ' του παρόντος νόμου και δεν απαιτείται να δηλωθούν κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ και κάθε αντίστοιχου εντύπου.

Όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λάβει τα σχετικά δικαιολογητικά απευθείας με πρόσβαση σε βάση δεδομένων, σύμφωνα με την παρ. 6, το ΕΕΕΣ περιέχει επίσης τις πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως την ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, τυχόν

δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, την απαραίτητη δήλωση συναίνεσης.

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν εκ νέου ΕΕΕΣ το οποίο έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης, εφόσον επιβεβαιώνουν ότι οι πληροφορίες του εγγράφου εξακολουθούν να είναι αληθείς [...]

4. Για τις συμβάσεις κάτω των ορίων, η Αρχή, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 53, μπορεί να εκδίδει αντίστοιχο τυποποιημένο έντυπο υπεύθυνης δήλωσης, όπου απαιτείται, κατά τις διατάξεις του παρόντος. Μέχρι την έκδοση του τυποποιημένου εντύπου του προηγούμενου εδαφίου, γίνεται δεκτή υπεύθυνη δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1599/1986.

5. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους, σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό [...].».

24. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 83 του Ν.4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Η λειτουργία όλων των επίσημων καταλόγων εγκεκριμένων εργοληπτών, προμηθευτών ή παρόχων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των μελετητών, που προβλέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες εθνικές διατάξεις ή/και η πιστοποίηση από οργανισμούς πιστοποίησης που συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, κατά την έννοια του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α', διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου. Η Αρχή ανακοινώνει στην Επιτροπή και στα λοιπά κράτη - μέλη τη διεύθυνση του οργανισμού πιστοποίησης ή του οργανισμού που είναι υπεύθυνος για τους επίσημους καταλόγους, στον οποίο αποστέλλονται οι αιτήσεις. 2. Οι προϋποθέσεις εγγραφής στους επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων εργοληπτών, προμηθευτών ή παρόχων υπηρεσιών, καθώς και οι προϋποθέσεις που αφορούν την έκδοση πιστοποιητικών από οργανισμούς πιστοποίησης που συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, κατά την έννοια του Παραρτήματος VII του Προσαρτήματος Α', προσαρμόζονται στις διατάξεις των άρθρων 73 έως 83. Αιτήσεις εγγραφής μπορούν να υποβάλλονται και από οικονομικούς φορείς, οι οποίοι ανήκουν σε ένωση και επικαλούνται πόρους, που τους διαθέτουν άλλοι συμμετέχοντες σε αυτήν, σύμφωνα με το άρθρο 78. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι εν λόγω

οικονομικοί φορείς αποδεικνύουν στην αρχή που συντάσσει τον επίσημο κατάλογο ότι θα έχουν στη διάθεσή τους αυτούς τους πόρους καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού, που πιστοποιεί την εγγραφή τους στον επίσημο κατάλογο και ότι οι εν λόγω συμμετέχοντες στην ένωση συνεχίζουν να πληρούν, κατά το ίδιο διάστημα, τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής, τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό που επικαλούνται οι φορείς αυτοί για την εγγραφή τους.3. Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους ή διαθέτουν πιστοποιητικό μπορούν, για την εκάστοτε σύμβαση, να προσκομίζουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης. Στα πιστοποιητικά αυτά αναφέρονται τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή των εν λόγω οικονομικών φορέων στον επίσημο κατάλογο ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον εν λόγω κατάλογο. 4. Η πιστοποιούμενη εγγραφή στους επίσημους καταλόγους από τους αρμόδιους οργανισμούς ή το πιστοποιητικό, που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης, συνιστά τεκμήριο καταλληλότητας όσον αφορά τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής, τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό.5. Η εγγραφή και κατάταξη στα Μ.Ε.Ε.Π., Μητρώο Μελετητών και Μητρώο Γραφείων Μελετών, και η κατοχή αντίστοιχου πτυχίου αποτελεί τεκμήριο τεχνικής καταλληλότητας γενικής εμπειρίας. 6. Οι πληροφορίες που μπορούν να συναχθούν από την εγγραφή σε επίσημους καταλόγους ή από την πιστοποίηση δεν τίθενται υπό αμφισβήτηση χωρίς αιτιολόγηση. Όσον αφορά την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των φόρων και τελών, μπορεί να ζητείται πρόσθετο πιστοποιητικό από κάθε εγγεγραμμένο οικονομικό φορέα, όποτε πρόκειται να ανατεθεί μια σύμβαση. Οι αναθέτουσες αρχές εφαρμόζουν την παράγραφο 3 και το πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου μόνον προς όφελος των οικονομικών φορέων που είναι εγκατεστημένοι στο κράτος-μέλος το οποίο έχει καταρτίσει τον επίσημο κατάλογο. 7. Οι απαιτήσεις προσκόμισης αποδείξεων για τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής, που καλύπτονται από τον επίσημο κατάλογο ή το πιστοποιητικό, είναι σύμφωνες με το άρθρο 80, και, ανάλογα με την περίπτωση, με το άρθρο 82. Για την εγγραφή των οικονομικών φορέων άλλων κρατών μελών σε επίσημο κατάλογο ή για την πιστοποίησή

τους, δεν απαιτούνται άλλες αποδείξεις ή δηλώσεις, πλην εκείνων που ζητούνται από τους οικονομικούς φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα [...].».

25. Επειδή στο άρθρο 346 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «Κάθε ενδιαφερόμενος, ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί σύμβαση των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 και έχει υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της ευρωπαϊκής ή εσωτερικής νομοθεσίας, έχει δικαίωμα να προσφύγει στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών (ΑΕΠΠ), σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 360 και να ζητήσει προσωρινή προστασία, σύμφωνα με το άρθρο 366, ακύρωση παράνομης πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 367 ή ακύρωση σύμβασης η οποία έχει συναφθεί παράνομα, σύμφωνα με το άρθρο 368».

26. Επειδή στο άρθρο 360 του Ν. 4412/2016 ορίζεται ότι: «1. Κάθε ενδιαφερόμενος ο οποίος έχει ή είχε συμφέρον να του ανατεθεί συγκεκριμένη σύμβαση του νόμου αυτού και έχει ή είχε υποστεί ή ενδέχεται να υποστεί ζημία από εκτελεστή πράξη ή παράλειψη της αναθέτουσας αρχής κατά παράβαση της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της εσωτερικής νομοθεσίας, υποχρεούται, πριν από την υποβολή των προβλεπόμενων στον Τίτλο 3 ένδικων βοηθημάτων, να ασκήσει προδικαστική προσφυγή ενώπιον της ΑΕΠΠ κατά της σχετικής πράξης ή παράλειψης της αναθέτουσας αρχής [...].».

27. Επειδή κατά το άρθρο 2 του ΠΔ 150/2001 (Α' 125) περί προσαρμογής της εθνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 99/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές (ΕΕ L 13), "νοούνται ως: 1. 'ηλεκτρονική υπογραφή': δεδομένα σε ηλεκτρονική μορφή, τα οποία είναι συνημμένα σε άλλα ηλεκτρονικά δεδομένα ή συσχετίζονται λογικά με αυτά και τα οποία χρησιμεύουν ως μέθοδος απόδειξης της γνησιότητας. 2. 'προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή' ή 'ψηφιακή υπογραφή': ηλεκτρονική υπογραφή, που πληροί τους εξής όρους: α) συνδέεται μονοσήμαντα με τον υπογράφοντα, β) είναι ικανή να καθορίσει ειδικά και αποκλειστικά την ταυτότητα του υπογράφοντος, γ) δημιουργείται με μέσα τα οποία ο υπογράφων μπορεί να

διατηρήσει υπό τον αποκλειστικό του έλεγχο και δ) συνδέεται με τα δεδομένα στα οποία αναφέρεται κατά τρόπο, ώστε να μπορεί να εντοπισθεί οποιαδήποτε μεταγενέστερη αλλοίωση των εν λόγω δεδομένων. 3. 'υπογράφων': φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που κατέχει διάταξη δημιουργίας υπογραφής και ενεργεί είτε στο δικό του όνομα είτε στο όνομα άλλου φυσικού ή νομικού προσώπου ή φορέα. 4. 'δεδομένα δημιουργίας υπογραφής': μονοσήμαντα δεδομένα, όπως κώδικες ή ιδιωτικά κλειδιά κρυπτογραφίας, που χρησιμοποιούνται από τον υπογράφοντα για τη δημιουργία ηλεκτρονικής υπογραφής. 5. 'διάταξη δημιουργίας υπογραφής' ... 6. 'ασφαλής διάταξη δημιουργίας υπογραφής' ... 7. 'δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής': δεδομένα, όπως κώδικες, ή δημόσια κλειδιά κρυπτογραφίας, τα οποία χρησιμοποιούνται για την επαλήθευση της ηλεκτρονικής υπογραφής. 8. 'διάταξη επαλήθευσης υπογραφής' ... 9. 'πιστοποιητικό': ηλεκτρονική βεβαίωση, η οποία συνδέει δεδομένα επαλήθευσης υπογραφής με ένα άτομο και επιβεβαιώνει την ταυτότητά του. 10. 'αναγνωρισμένο πιστοποιητικό': πιστοποιητικό που πληροί τους όρους του Παραρτήματος Ι και εκδίδεται από πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης ... 11. 'πάροχος υπηρεσιών πιστοποίησης': φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλος φορέας, που εκδίδει πιστοποιητικά ή παρέχει άλλες υπηρεσίες, συναφείς με τις ηλεκτρονικές υπογραφές. 12. 'προϊόν ηλεκτρονικής υπογραφής' ... 13. 'εθελοντική διαπίστευση' ...". Στο άρθρο 3 του δ/τος αυτού ορίζονται τα εξής: "1. Η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται από ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφής επέχει θέση ιδιόχειρης υπογραφής τόσο στο ουσιαστικό όσο και στο δικονομικό δίκαιο. 2. Η ισχύς της ηλεκτρονικής υπογραφής ή το παραδεκτό της ως αποδεικτικού στοιχείου δεν αποκλείεται από μόνο τον λόγο ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου».

28. Επειδή, σύμφωνα με το «ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄ – Πολιτική/ Δήλωση Πρακτικής Χρονοσήμανσης της Αρχής Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου (ΑΠΕΔ) του Κανονισμού Πιστοποίησης της Αρχής Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου (ΑΠΕΔ) ο οποίος κυρώθηκε με την υπ' αριθ. ΥΑΠ/Φ.60/38/232 κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και του Υφυπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων «Κύρωση του Κανονισμού

Πιστοποίησης της Αρχής Πιστοποίησης του Ελληνικού Δημοσίου (ΑΠΕΔ)» (ΦΕΚ 799/Β' /9-6-2010) και τροποποιήθηκε με την ΥΑΠ/Φ.60/3431 (ΦΕΚ Β.3320/2013) ορίζεται ότι «Με την Υπουργική Απόφαση ΥΑΠ/Φ .40.4/163 (ΦΕΚ 401/ Β/22-02-2013) καθορίζονται οι διαδικασίες και ο τρόπος ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης της λήψης εγγράφων και της ασφαλούς χρονοσήμανσης, οι προδιαγραφές και τα πρότυπα του συστήματος για τη γνωστοποίηση εγγράφων σε φυσικά πρόσωπα ή Ν.Π.Ι.Δ. με χρήση ΤΠΕ και η ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα και των φυσικών προσώπων ή ΝΠΙΔ. Η ΑΠΕΔ παρέχει υπηρεσίες χρονοσήμανσης με σκοπό τη δημιουργία των απαραίτητων τεκμηρίων για την ύπαρξη ενός συνόλου ψηφιακών δεδομένων σε μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Η Πολιτική Χρονοσήμανσης και η Δήλωση Πρακτικής Χρονοσήμανσης της ΑΠΕΔ έχουν συγχωνευτεί σε ένα ενιαίο παράρτημα με την ονομασία Πολιτική/ Δήλωση Πρακτικής Χρονοσήμανσης 21 (ΠΔΠΧ). [...] 2. Πολιτική Χρονοσήμανσης: Η Πολιτική Χρονοσήμανσης είναι ένα σύνολο κανόνων που αφορά την έκδοση και διαχείριση των χρονοσημάνσεων που παράγονται από την ΑΠΕΔ ως ΠΥΧ για τους τελικούς χρήστες. Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης περιλαμβάνουν την οργάνωση της υποδομής και την έκδοση χρονοσημάνσεων. Οι συγκεκριμένες υπηρεσίες παρέχονται από την ΑΠΕΔ στους τελικούς χρήστες στο πλαίσιο λειτουργίας της υποδομής δημοσίου κλειδιού της ΑΠΕΔ. Οι υπηρεσίες παρέχονται κυρίως για την υποστήριξη ψηφιακών υπογραφών αλλά και για οποιαδήποτε εφαρμογή απαιτεί αποδεικτικά στοιχεία για την ύπαρξη κάποιων δεδομένων μία συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Η ΑΠΕΔ διασφαλίζει την χρήση αξιόπιστης πηγής ώρας και την κατάλληλη διαχείριση των συστημάτων χρονοσήμανσης.[...]Η υπηρεσία χρονοσήμανσης παρέχεται σύμφωνα με τις διατάξεις της υπ` αριθ. πρωτ.: ΥΑΠ/Φ.40.4/163 «Ρυθμίσεις για α) τη διαδικασία και τον τρόπο ηλεκτρονικής επιβεβαίωσης της λήψης και της ασφαλούς χρονοσήμανσης, β) [...]γ)[....]».

29. Επειδή, σύμφωνα με την ΥΑ 117384 (ΦΕΚ Β' 3821/31.10.2017) « Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν την ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων

(Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)», που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της διάταξης του άρθρου 36 παρ. 3 του Ν.4412/2016: «[...]Άρθρο 8 Επικοινωνία και διακίνηση εγγράφων 1. Η διαδικασία επικοινωνίας, ενημέρωσης και διακίνησης εγγράφων πραγματοποιείται μέσω του υποσυστήματος κατά περίπτωση, με :α. Την αποστολή ή κοινοποίηση σχετικών στοιχείων με μηνύματα δια της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» της εκάστοτε ηλεκτρονικής διαδικασίας σύναψης σύμβασης ή της εκάστοτε ηλεκτρονικής πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών/αίτησης συμμετοχής [...]γ. Την υποβολή σχετικών στοιχείων από τους Οικονομικούς Φορείς στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικής Προσφοράς», της εκάστοτε διαδικασίας σύναψης σύμβασης και σε χωριστό σχετικό ηλεκτρονικό χώρο για κάθε Οικονομικό Φορέα, ο οποίος περιλαμβάνει κατά περίπτωση τους (υπό)φακέλους :

i. «Δικαιολογητικά Συμμετοχής».

ii. «Τεχνική Προσφορά».

iii. «Οικονομική Προσφορά» [...] ε. Την υποβολή σχετικών στοιχείων από τους Οικονομικούς Φορείς στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικής Υποβολής Δικαιολογητικών/Αίτησης Συμμετοχής» της εκάστοτε ηλεκτρονικής πρόσκλησης υποβολής δικαιολογητικών/αίτησης συμμετοχής και σε χωριστό σχετικό ηλεκτρονικό χώρο για κάθε Οικονομικό Φορέα. 2. Τα σχετικά στοιχεία αποστολής, κοινοποίησης, υποβολής ή ανάρτησης που αποτυπώνονται στις αντίστοιχες οθόνες της διεπαφής του χρήστη, και ειδικότερα ο καταγεγραμμένος χρόνος αυτών, αποτελούν απόδειξη επικοινωνίας και διακίνησης εγγράφων μέσω του υποσυστήματος. Οι σχετικές προθεσμίες αρχίζουν την επομένη της ημέρας της προαναφερθείσας κατά περίπτωση αποστολής, κοινοποίησης ή υποβολής και λήγουν όταν περάσει ολόκληρη η τελευταία ημέρα και, αν είναι κατά το νόμο εορτάσιμη, όταν περάσει ολόκληρη η επομένη εργάσιμη. 3. Οι Οικονομικοί Φορείς υποβάλλουν μέσω του υποσυστήματος τα κατά περίπτωση έγγραφα που έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τους ίδιους υπογεγραμμένα με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό, το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/EK (όπως

τροποποιήθηκε και ισχύει) και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και τις διατάξεις της παρούσας [...] Άρθρο 9 Χρονοσήμανση Οι υπηρεσίες χρονοσήμανσης παρέχονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπουργικής απόφασης ΥΑΠ/Φ.40.4/163/2012 του Υφυπουργού Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β' 401) από τρίτους εθνικούς ή αλλοδαπούς Φορείς υποχρεωτικά πιστοποιημένους από τις αντίστοιχες αρμόδιες Αρχές για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών και διασυνδεδεμένους με τον εθνικό χρόνο. Η παροχή των υπηρεσιών χρονοσήμανσης αποδεικνύεται με σχετική ηλεκτρονική επιβεβαίωση λήψης των προαναφερόμενων φορέων προς τον χρήστη των υπηρεσιών αυτών, η οποία διαβιβάζεται στον χρήστη μέσω του Συστήματος και η οποία επέχει θέση εγγράφου βέβαιης χρονολογίας. Δεν επιτρέπεται στην Αναθέτουσα Αρχή/Αναθέτοντα Φορέα ή στον Διαχειριστή του Συστήματος ή του υποσυστήματος η παρέμβαση στη διαδικασία χρονοσήμανσης, όπως περιγράφεται ανωτέρω [...] Άρθρο 12 [.....] 1.2.1 Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF) και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8. 1.2.1.1 Εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζονται υποχρεωτικά από τον Οικονομικό Φορέα στην Αναθέτουσα Αρχή/Αναθέτων Φορέα, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, τα στοιχεία της ηλεκτρονικής προσφοράς/αίτησης συμμετοχής τα οποία απαιτείται να προσκομισθούν σε πρωτότυπη μορφή σύμφωνα με τον ν. 4250/2014. Τέτοια στοιχεία και δικαιολογητικά είναι υποχρεωτικά η εγγυητική επιστολή συμμετοχής, και κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης, ενδεικτικά, τα πρωτότυπα έγγραφα τα οποία έχουν εκδοθεί από ιδιωτικούς φορείς και δεν φέρουν επικύρωση από δικηγόρο, καθώς και τα έγγραφα που φέρουν τη Σφραγίδα της Χάγης (Apostille). 1.2.1.2 Δεν προσκομίζονται σε έντυπη μορφή στοιχεία και δικαιολογητικά τα οποία φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική

υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8, τα ΦΕΚ και όσα στοιχεία και δικαιολογητικά προβλέπεται από το ν. 4250/2014 ότι οι φορείς υποχρεούνται να αποδέχονται αντίγραφα των πρωτοτύπων. 1.2.2. Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Τεχνική Προσφορά» υποβάλλονται από αυτόν ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF) και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της παρούσης. 1.2.3. Ο Οικονομικός Φορέας συντάσσει την οικονομική του προσφορά συμπληρώνοντας την αντίστοιχη ειδική ηλεκτρονική φόρμα του υποσυστήματος και επισυνάπτοντας στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικής Προσφοράς» και στον κατά περίπτωση (υπο) φάκελο όλα τα στοιχεία της προσφοράς του σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF). Οι Οικονομικοί Φορείς δύναται μέσω των λειτουργιών του υποσυστήματος να προβούν κατά περίπτωση σε εκτύπωση ελέγχου ομαλότητας των επιμέρους ποσοστών έκπτωσης ανά ομάδα εργασιών στην περίπτωση εφαρμογής της παρ. 2α του άρθρου 95 του ν. 4412/2016. 1.2.4. Στη συνέχεια, ο Οικονομικός Φορέας παράγει, κατά περίπτωση, από το υποσύστημα τα ηλεκτρονικά αρχεία («εκτυπώσεις») των Δικαιολογητικών Συμμετοχής, Τεχνικής Προσφοράς και της Οικονομικής Προσφοράς του οικονομικού φορέα σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF), τα οποία υπογράφονται με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της παρούσης και επισυνάπτονται στους αντίστοιχους (υπο)φακέλους της προσφοράς από τον Οικονομικό Φορέα. Κατά την συστημική υποβολή της προσφοράς το υποσύστημα πραγματοποιεί αυτοματοποιημένους ελέγχους επιβεβαίωσης της ηλεκτρονικής προσφοράς σε σχέση με τα, κατά περίπτωση, παραχθέντα ηλεκτρονικά αρχεία (Δικαιολογητικά Συμμετοχής, Τεχνική Προσφορά και Οικονομική Προσφορά) και εφόσον οι έλεγχοι αυτοί αποβούν επιτυχείς η προσφορά υποβάλλεται στο υποσύστημα. Διαφορετικά, η προσφορά δεν υποβάλλεται και το υποσύστημα

ενημερώνει τον Οικονομικό Φορέα με σχετικό μήνυμα σφάλματος στη διεπαφή του χρήστη του Οικονομικού Φορέα προκειμένου ο τελευταίος να προβεί στις σχετικές ενέργειες διόρθωσης. 1.2.4.1 Εφόσον τα δικαιολογητικά συμμετοχής, η τεχνική προσφορά και οι οικονομικοί όροι δεν έχουν αποτυπωθεί στο σύνολό τους στις ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του υποσυστήματος, ο Οικονομικός Φορέας επισυνάπτει ψηφιακά υπογεγραμμένα τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία σύμφωνα με τους όρους της εκάστοτε διακήρυξης. 1.2.4.2 Από το υποσύστημα εκδίδεται ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής προσφοράς η οποία αποστέλλεται στον Οικονομικό Φορέα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου [...].».

30. Επειδή σύμφωνα με το άρθρο 1 της υπ' αριθμ. Δ15/οικ/15658/4.9.2013 (Β' 2300) απόφασης του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και δικτύων με θέμα «Τροποποίηση της με αριθ. Δ15/οικ/24298/28.07.2005 (Β' 1105) Υπουργικής Απόφασης με θέμα «Έκδοση Ενημερότητας Πτυχίου και Βεβαιώσεων ανεκτέλεστου υπολοίπου συμβάσεων δημοσίων έργων, υποβολή Εκθέσεων δραστηριότητας ανωνύμων εταιρειών και Πιστοποιητικών εκτέλεσης έργων» προβλέπεται ότι: «1. Σε κάθε εργοληπτική επιχείρηση, η οποία είναι εγγεγραμμένη στις τάξεις 3η έως και 7η του Μητρώου Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) χορηγείται έγγραφο με τίτλο «Ενημερότητα Πτυχίου» (εφεξής Ε.Π.), το οποίο προσκομίζεται στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων έργων και υποκαθιστά τα δικαιολογητικά του άρθρου 2 της παρούσας, τα οποία δεν υποβάλλονται κατά τη δημοπρασία. Η υποκατάσταση των επιμέρους δικαιολογητικών από την Ε.Π. χωρεί και στις περιπτώσεις που από τη Διακήρυξη συγκεκριμένου έργου εσφαλμένα δεν προβλέπεται η προσκόμιση Ε.Π. [...].».

31.Επειδή σύμφωνα με τους όρους της Διακήρυξης ορίζεται ότι: «[...] 2.4. Για την άρτια εκτέλεση και ολοκλήρωση του έργου οι οικονομικοί φορείς απαιτείται, επί ποινή αποκλεισμού, να έχουν λάβει πλήρη γνώση των τοπικών συνθηκών του έργου και ειδικότερα να έχουν επισκεφθεί τους χώρους όλων των σχολικών κτιρίων, στα οποία θα εκτελεστεί το παρόν έργο. Η επίσκεψη των χώρων μπορεί να γίνει και από εκπρόσωπο του οικονομικού φορέα. Ειδικότερα, οι οικονομικοί φορείς απαιτείται: 1. Να διαθέτουν Βεβαίωση από την Διεύθυνση Αρχιτεκτονικού & Λ.Τ.Ε. του ... ότι επισκέφθηκαν όλους τους

χώρους, που πρόκειται να πραγματοποιηθεί το έργο. Η εν λόγω βεβαίωση πρέπει να έχει χορηγηθεί μέχρι τρεις (3) ημέρες πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προσφορών. 2. Να προσκομίσουν Υπεύθυνη Δήλωση στην οποία θα δηλώνουν ότι επισκέφθηκαν όλους τους χώρους του έργου και έλαβαν πλήρη γνώση των γενικών, τοπικών και ειδικών συνθηκών κατασκευής του έργου και της υφιστάμενης κατάστασης των σχολικών κτιρίων. Η εν λόγω βεβαίωση και υπεύθυνη δήλωση υποβάλλονται επί ποινή αποκλεισμού ως δικαιολογητικά συμμετοχής του οικονομικού φορέα, κατά τα ειδικώς οριζόμενα στο άρθρο 24.2 της παρούσας. [...] Άρθρο 3: Ηλεκτρονική υποβολή φακέλου προσφοράς

3.1. Οι προσφορές υποβάλλονται από τους ενδιαφερομένους ηλεκτρονικά, μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του ΕΣΗΔΗΣ, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στο άρθρο 18 της παρούσας διακήρυξης, σε ηλεκτρονικό φάκελο του υποσυστήματος.

Για τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή, χορηγούμενη από πιστοποιημένη αρχή παροχής ψηφιακής υπογραφής και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα (ΕΣΗΔΗΣ- Διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr) ακολουθώντας τη διαδικασία εγγραφής του άρθρου 5 παρ. 1.2 έως 1.4 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης με αρ. 117384/26-10-2017 (3821 Β') «Ρυθμίσεις τεχνικών ζητημάτων που αφορούν την ανάθεση των Δημοσίων Συμβάσεων έργων, μελετών, και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών με χρήση των επιμέρους εργαλείων και διαδικασιών του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.)» [...] 3.5 Ο χρήστης – οικονομικός φορέας υποβάλλει τους ανωτέρω (υπο)φακέλους μέσω του υποσυστήματος, όπως περιγράφεται κατωτέρω:

α) Τα στοιχεία και δικαιολογητικά που περιλαμβάνονται στον (υπο)φάκελο με την ένδειξη «Δικαιολογητικά Συμμετοχής» είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 24.2 της παρούσας και υποβάλλονται από τον οικονομικό φορέα ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου *Portable Document Format (PDF)* και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση

εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της υπ' αρ 117384/26-10-2017 Κ.Υ.Α.

β) Εντός τριών (3) εργασίμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή των ως άνω στοιχείων και δικαιολογητικών προσκομίζεται υποχρεωτικά από τον οικονομικό φορέα στην αναθέτουσα αρχή, σε έντυπη μορφή και σε σφραγισμένο φάκελο, η πρωτότυπη εγγυητική επιστολή συμμετοχής.

Επισημαίνεται ότι η εν λόγω υποχρέωση δεν ισχύει για τις εγγυήσεις ηλεκτρονικής έκδοσης (π.χ. εγγυήσεις του Τ.Μ.Ε.Δ.Ε.).

γ) Οι προσφέροντες συντάσσουν την οικονομική τους προσφορά συμπληρώνοντας την αντίστοιχη ειδική ηλεκτρονική φόρμα του υποσυστήματος και επισυνάπτοντας, στον ηλεκτρονικό χώρο «Συνημμένα Ηλεκτρονικής Προσφοράς» και στον κατά περίπτωση (υπο)φάκελο, όλα τα στοιχεία της προσφοράς τους σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF).

δ) Οι προσφέροντες δύνανται να προβαίνουν, μέσω των λειτουργιών του υποσυστήματος, σε εκτύπωση ελέγχου ομαλότητας των επιμέρους ποσοστών έκπτωσης ανά ομάδα εργασιών, στην περίπτωση εφαρμογής της παρ. 2α του άρθρου 95 του ν.4412/2016.

ε) Στη συνέχεια, οι προσφέροντες παράγουν από το υποσύστημα τα ηλεκτρονικά αρχεία («εκτυπώσεις» των Δικαιολογητικών Συμμετοχής και της Οικονομικής Προσφοράς τους σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF)). Τα αρχεία αυτά υπογράφονται από τους προσφέροντες με εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 8 της υπ' αρ. 117384/26-10-2017 Κ.Υ.Α. και επισυνάπτονται στους αντίστοιχους (υπο)φακέλους της προσφοράς. Κατά τη συστημική υποβολή της προσφοράς το υποσύστημα πραγματοποιεί αυτοματοποιημένους ελέγχους επιβεβαίωσης της ηλεκτρονικής προσφοράς σε σχέση με τα παραχθέντα ηλεκτρονικά αρχεία (Δικαιολογητικά Συμμετοχής και Οικονομική Προσφορά) και εφόσον οι έλεγχοι αυτοί αποβούν επιτυχείς η προσφορά υποβάλλεται στο υποσύστημα. Διαφορετικά, η προσφορά δεν υποβάλλεται και το υποσύστημα ενημερώνει τους προσφέροντες με σχετικό μήνυμα σφάλματος στη διεπαφή του χρήστη των προσφερόντων, προκειμένου οι τελευταίοι να

προβούν στις σχετικές ενέργειες διόρθωσης στ) Εφόσον τα δικαιολογητικά συμμετοχής και οι οικονομικοί όροι δεν έχουν αποτυπωθεί στο σύνολό τους στις ειδικές ηλεκτρονικές φόρμες του υποσυστήματος, οι προσφέροντες επισυνάπτουν ψηφιακά υπογεγραμμένα τα σχετικά ηλεκτρονικά αρχεία, σύμφωνα με τους όρους της παρούσας διακήρυξης. ζ) Από το υποσύστημα εκδίδεται ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής προσφοράς, η οποία αποστέλλεται στον οικονομικό φορέα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Στις ως άνω περιπτώσεις που με την προσφορά υποβάλλονται ιδιωτικά έγγραφα, αυτά γίνονται αποδεκτά είτε κατά τα προβλεπόμενα στις διατάξεις του ν. 4250/2014 (Α2 94) είτε και σε απλή φωτοτυπία, εφόσον συνυποβάλλεται υπεύθυνη δήλωση, στην οποία βεβαιώνεται η ακρίβειά τους και η οποία φέρει υπογραφή μετά την έναρξη ισχύος της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης (ήτοι μετά την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης στο ΚΗΜΔΗΣ) [...]

Άρθρο 21: Δικαιούμενοι συμμετοχής στη διαδικασία σύναψης σύμβασης

21. 1 Δικαίωμα συμμετοχής έχουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ή ενώσεις αυτών που δραστηριοποιούνται σε έργα κατηγορίας Οικοδομικών 64και που είναι εγκατεστημένα σε:

α) σε κράτος-μέλος της Ένωσης,
β) σε κράτος-μέλος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.),
γ) σε τρίτες χώρες που έχουν υπογράψει και κυρώσει τη ΣΔΣ, στο βαθμό που η υπό ανάθεση δημόσια σύμβαση καλύπτεται από τα Παραρτήματα 1, 2, 4 και 5 και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ένωση Προσαρτήματος Ι της ως άνω Συμφωνίας, καθώς και

δ) σε τρίτες χώρες που δεν εμπίπτουν στην περίπτωση γ της παρούσας παραγράφου και έχουν συνάψει διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες με την Ένωση σε θέματα διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. [...]Κριτήρια επιλογής (22.Β – 22.Δ) 72

22.Β. Καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας

Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, απαιτείται οι οικονομικοί φορείς να είναι εγγεγραμμένοι στο σχετικό επαγγελματικό μητρώο που τηρείται στο κράτος εγκατάστασής τους. Ειδικά οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να

είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.) ή στα Νομαρχιακά Μητρώα στην κατηγορία/-ies έργου του άρθρου 21 της παρούσας [...] Για όλα τα προαναφερθέντα συμπληρώνεται το αντίστοιχο πεδίο του ΤΕΥΔ [...] Άρθρο 23: Αποδεικτικά μέσα κριτηρίων ποιοτικής επιλογής⁷⁸

23.1 Κατά την υποβολή προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν το Τυποποιημένο Έντυπο

Υπεύθυνης Δήλωσης (ΤΕΥΔ) του άρθρου 79 παρ. 4 του ν. 4412/2016, το οποίο αποτελεί ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, με τις συνέπειες του ν. 1599/1986 (Α275), ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις: α) δεν βρίσκεται σε μία από τις καταστάσεις του άρθρου 22 Α της παρούσας, β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί, σύμφωνα με το άρθρο 22 Β-Ε της παρούσας [...] 23. 2 . Δικαιολογητικά (Αποδεικτικά μέσα)

Το δικαίωμα συμμετοχής και οι όροι και προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως ορίστηκαν στα άρθρα 21 και 22 της παρούσας, κρίνονται κατά την υποβολή της προσφοράς, κατά την υποβολή των δικαιολογητικών, σύμφωνα με το άρθρο 4.2 (α έως δ) και κατά τη σύναψη της σύμβασης, σύμφωνα με το άρθρο 4.2 (ε) της παρούσας [...] 23.4. Δικαιολογητικά απόδειξης καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας του άρθρου 22.Β

(α) Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, οι προσφέροντες που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα υποβάλλουν βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ στην/στις κατηγορία Οικοδομικών 1ης τάξης και άνω [...] 23.9. Επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων

(α) Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους ή διαθέτουν πιστοποίηση από οργανισμούς πιστοποίησης που συμμορφώνονται με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, κατά την έννοια του Παραρτήματος II του Προσαρτήματος Α του ν. 4412/2016, μπορούν να υποβάλλουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης.

Στα πιστοποιητικά αυτά αναφέρονται τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή των εν λόγω οικονομικών φορέων στον επίσημο κατάλογο ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον εν λόγω κατάλογο.

Η πιστοποιούμενη εγγραφή στους επίσημους καταλόγους από τους αρμόδιους οργανισμούς ή το πιστοποιητικό, που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης, συνιστά τεκμήριο καταλληλότητας όσον αφορά τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής, τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό.

Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής των δικαιολογητικών που αναφέρονται στο πιστοποιητικό εγγραφής τους.

(β) Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι στο Μ.Ε.ΕΠ. εφόσον υποβάλλουν «Ενημερότητα Πτυχίου» εν ισχύ, απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής των δικαιολογητικών:

- απόσπασμα ποινικού μητρώου του άρθρου 23.3.(α) της παρούσας για τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο εργοληπτικής επιχείρησης. Για τα λοιπά μέλη του Δ.Σ της εταιρείας, θα πρέπει να υποβληθεί αυτοτελώς απόσπασμα ποινικού μητρώου, καθόσον τα πρόσωπα αυτά δεν καλύπτονται από την Ενημερότητα Πτυχίου.

- φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα του άρθρου 23.3.(β) της παρούσας.

- τα πιστοποιητικά από το αρμόδιο Πρωτοδικείο και το ΓΕΜΗ του άρθρου 23.3.(γ) της παρούσας υπό την προϋπόθεση όμως ότι καλύπτονται πλήρως (όλες οι προβλεπόμενες περιπτώσεις) από την Ενημερότητα Πτυχίου.

- το πιστοποιητικό από το αρμόδιο επιμελητήριο όσον αφορά το λόγο αποκλεισμού του άρθρου 22. Α.4. (θ).

- το πιστοποιητικό της αρμόδιας αρχής για την ονομαστικοποίηση των μετοχών του άρθρου 23.3. (στ).

- τα αποδεικτικά έγγραφα νομιμοποίησης της εργοληπτικής επιχείρησης.

Σε περίπτωση που κάποιο από τα ανωτέρω δικαιολογητικά έχει λήξει, προσκομίζεται το σχετικό δικαιολογητικό εν ισχύ. Εφόσον στην Ενημερότητα Πτυχίου δεν αναφέρεται ρητά ότι τα στελέχη του πτυχίου του προσφέροντα

είναι ασφαλιστικώς ενήμερα στο ETAA- ΤΣΜΕΔΕ, ο προσφέρων προσκομίζει επιπλέον της Ενημερότητας Πτυχίου, ασφαλιστική ενημερότητα για τα στελέχη αυτά [...].».

32. Επειδή, κατά τα παγίως γενόμενα δεκτά από τη νομολογία, η Διακήρυξη του διαγωνισμού αποτελεί κανονιστική πράξη, η οποία διέπει το διαγωνισμό και δεσμεύει τόσο την αναθέτουσα αρχή, η οποία διενεργεί αυτόν (ΕΣ Πράξεις VI Τμήματος 78/2007,19/2005,31/2003), όσο και τους διαγωνιζόμενους. Η δε παράβαση των διατάξεων (όρων) αυτής, οδηγεί σε ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του διαγωνισμού και των κατακυρωτικών αυτού πράξεων (ΟΛΣΤΕ 2137/1993). Κατά συνέπεια, τυχόν παράβαση ουσιώδους όρου της διακήρυξης, είτε κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού, είτε κατά τη συνομολόγηση της σύμβασης, καθιστά μη νόμιμη τη σχετική διαδικασία (ΕΣ Πράξη VI Τμήματος 78/2007).

33. Επειδή, η υποχρέωση διαφάνειας έχει μεταξύ άλλων ως σκοπό να αποκλείσει τον κίνδυνο αυθαιρεσίας εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 25 και απόφαση *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 25 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία) και ο σκοπός αυτός δεν θα επιτυγχανόταν αν η αναθέτουσα αρχή μπορούσε να μην εφαρμόσει τους όρους στους οποίους η ίδια υποβλήθηκε (βλ., C-278/14, *SC Enterprise Focused Solutions SRL* ECLI:EU:C:2015:228,σκ. 27).

34. Επειδή, περαιτέρω επιβάλλεται η εφαρμογή των όρων της διακήρυξης κατά τρόπο ενιαίο για όλους τους προσφέροντες κατά την υποβολή, αλλά και αξιολόγηση προσφορών (ΔΕΕ, απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 2001, C-19/00 *Siac Construction Ltd*, Συλλογή 2001, σ. I-7725, σκέψεις 34 και 44 και απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54).

35. Επειδή η αρχή της ίσης μεταχείρισης προϋποθέτει, περαιτέρω, ότι όλοι οι όροι και τρόποι διεξαγωγής της διαδικασίας αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια, ακρίβεια και χωρίς αμφισημία στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, κατά τρόπον ώστε, αφενός να παρέχεται σε όλους τους ευλόγως ενημερωμένους και κανονικά επιμελείς υποψηφίους η δυνατότητα να κατανοούν το ακριβές περιεχόμενό τους και να

τους ερμηνεύουν με τον ίδιο τρόπο και, αφετέρου, να καθίσταται δυνατός ο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής αποτελεσματικός και επί ίσοις όροις έλεγχος του αν οι προσφορές των υποψηφίων ανταποκρίνονται στα κριτήρια που διέπουν την εν λόγω σύμβαση (βλ., μεταξύ άλλων, για την αρχή της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων στο πλαίσιο ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τις αποφάσεις: της 29ης Απριλίου 2004, *Επιτροπή κατά CAS Succhi di Frutta*, C-496/99 P, EU:C:2004:236, σκέψη 110, και της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 22ας Ιουνίου 1993, *Επιτροπή κατά Δανίας*, C-243/89, EU:C:1993:257, σκέψη 33, της 25ης Απριλίου 1996, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 51, της 18ης Οκτωβρίου 2001, *SIAC Construction*, C-19/00, EU:C:2001:553, σκέψη 33, της 16ης Δεκεμβρίου 2008, *Μηχανική*, C-213/07, EU:C:2008:731, σκέψη 45, της 24ης Μαΐου 2016, *MT Højgaard και Züblin*, C-396/14, EU:C:2016:347, σκέψη 37, της 25ης Απριλίου 1996, *Επιτροπή κατά Βελγίου*, C-87/94, EU:C:1996:161, σκέψη 54, της 12ης Δεκεμβρίου 2002, *Universale-Bau*, C-470/99, EU:C:2002:746, σκέψη 93, της 12ης Μαρτίου 2015, *eVigilo*, C-538/13, EU:C:2015:166, σκέψη 33, της 29ης Μαρτίου 2012, *SAG ELV Slovensko* κ.λπ., C-599/10, EU:C:2012:191, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, *Manova*, C-336/12, EU:C:2013:647, σκέψη 31).

36. Επειδή η αρχή της τυπικότητας, η οποία διέπει γενικά τη διενέργεια των διαγωνισμών (βλ. ΣΤΕ 2889/2011, 4343/2005 κ.ά. βλ. και Ε.Α. 228/2013, 111/2006, 597/2007 κ. ά.) εξυπηρετεί τις ανάγκες της διαφάνειας, της αποφυγής του κινδύνου αλλοίωσης των προσφορών και της ευχερούς εξέτασης και αξιολόγησής τους (Δ. Ράικος, *Δίκαιο Δημοσίων Συμβάσεων*, Β΄ Έκδοση, Εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ, 2017, σελ. 195 επ.). Σύμφωνα, δε, με την εν λόγω αρχή, δεν επιτρέπεται να τεθούν εκποδών διατάξεις της διακηρύξεως, οι οποίες θεσπίζουν υποχρέωση υποβολής με την προσφορά ορισμένων στοιχείων που απαιτούνται επί ποινή αποκλεισμού από τον διαγωνισμό.

37. Επειδή οι αρχές της τυπικότητας, της διαφάνειας και της δημοσιότητας που διέπουν τους δημόσιους διαγωνισμούς επιτάσσουν να καθορίζονται σαφώς στην διακήρυξη οι όροι και οι προϋποθέσεις συμμετοχής στον διαγωνισμό καθώς και τα κριτήρια ανάθεσης της δημόσιας

σύμβασης (βλ. ΕΣ 133/2008, Πράξη, Τμ. VI) με στόχο την επίτευξη πλήρους διαφάνειας και προστασίας του ανταγωνισμού (βλ. ΕΣ 2263/2011, 2016/2010, Τμ. VI).

38. Επειδή, σε κάθε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή κρίνει τις προσφορές επί ίσοις όροις και με προσήλωση στην λεκτική αποτύπωση των όρων της κανονιστικής πράξης στα πλαίσια της αρχής της τυπικότητας, απορρίπτοντας κατά δέσμια αρμοδιότητα προσφορά που παραβιάζει απαράβατους όρους της διακήρυξης.

39. Επειδή, εξάλλου, σε περίπτωση που η ίδια η διακήρυξη χρησιμοποιεί όρους, όπως «*με ποινή αποκλεισμού...*», «*με ποινή απαραδέκτου....*», «*οι συμμετέχοντες πρέπει...*» ή άλλους παρόμοιους, είναι προφανές ότι οι όροι αυτοί θεωρούνται ουσιώδεις και συνεπώς οποιαδήποτε απόκλιση της προσφοράς από αυτούς οδηγεί σε απόρριψη της (βλ. Γνμδ ΝΣΚ 70/2002).

40. Επειδή, τα επαγγελματικά μητρώα Μελετητών και Εργοληπτών, που προβλέπονται στο άρθρο 75 (σε συνδυασμό και με το Παράρτημα XI του Προσαρτήματος Α) του ν. 4412/2016, δεν συνιστούν «επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων οικονομικών φορέων», κατά την έννοια του άρθρου 83 έως την ψήφιση του ΜΗ.ΤΕ, αλλά συνιστούν μόνο «*επαγγελματικά και εμπορικά μητρώα*» κατά την έννοια του άρθρου 75 παρ. 2. Ωστόσο, ειδικά το Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων μαζί με την ενημερότητα πτυχίου που προβλέπεται στην παρ. 5 του άρθρου 20 του ν. 3669/2008 λειτουργεί εν τέλει ως επίσημος κατάλογος, έως την ψήφιση του ΜΗ.ΤΕ (βλ. <http://www.eaadhsy.gr/index.php/m-foreis/m-syxnes-ervthseis-apanthseis-faq-gia-to-n-4412-2016/details/29/51>). Περαιτέρω, στην κατευθυντήρια οδηγία με αρ. 23 της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ αναφέρεται (σελ. 11) ότι: «*Στο ως άνω πεδίο, (εννοείται στο Μέρος II, Ενότητα Α Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα, περί εγγραφής σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο) ως προς τις συμβάσεις έργων, οι ημεδαπές εργοληπτικές επιχειρήσεις, οι οποίες διαθέτουν ενημερότητα πτυχίου, συμπληρώνουν την ένδειξη «ΝΑΙ», καθώς, σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 4 και 5 του άρθρου 20 του ν. 3669/2008, οι οποίες εξακολουθούν να ισχύουν, η βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ, σε συνδυασμό*

με την ενημερότητα πτυχίου, συνιστά τον μοναδικό, επί της παρούσης, εθνικό “επίσημο κατάλογο”» (ΑΕΠΠ 97/2019, 440/2019).

41. Επειδή, το ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ παρέχει προαπόδειξη προς τον σκοπό της επιτάχυνσης των διαγωνιστικών διαδικασιών και ελάφρυνσης των διαγωνιζομένων από την υποχρέωση προσκόμισης πολυάριθμων πιστοποιητικών και εγγράφων ως προς τα κριτήρια αποκλεισμού και επιλογής και ενέχει, προϋποθέτει και ερείδεται επί μιας καταρχήν εμπιστοσύνης ως προς τον προσφέροντα οικονομικό φορέα και όσον αφορά τα εξ αυτού δηλούμενα, τα οποία θα ελεγχθούν επισταμένως κατά το στάδιο αξιολόγησης δικαιολογητικών κατακύρωσης πριν την οριστικοποίηση της ανακήρυξής του ως αναδόχου.

42. Επειδή το ΕΕΕΣ/ΤΕΥΔ συναρτάται αποκλειστικά με τους όρους που περιλαμβάνονται στα έγγραφα της σύμβασης (διακήρυξη, αίτηση συμμετοχής κλπ) της εκάστοτε διαδικασίας και συνιστά προκαταρκτική απόδειξη ως προς τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού και την πλήρωση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής, ανάλογα με το αντικείμενο της υπό ανάθεσης σύμβασης, αντικαθιστώντας την υποχρέωση υποβολής των αντίστοιχων πιστοποιητικών κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς. Τα εν λόγω, δε, πιστοποιητικά, κατά τις διατάξεις του ν. 4412/2016, υποβάλλονται από τον προσωρινό ανάδοχο κατόπιν προς τούτο κλήσης της αναθέτουσας αρχής, πλην της περίπτωσης ενεργοποίησης της δυνατότητας της παρ. 5 του άρθρου 79 του ίδιου νόμου, όταν δηλαδή απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας ή στην περίπτωση που άλλως ορίζει η διακήρυξη οι όροι της οποίας δεν έχουν προσβληθεί.

43. Επειδή, σύμφωνα με τη γραμματική διατύπωση των διατάξεων του άρθρου 75 του ν. 4412/2016, οι αναθέτουσες αρχές, πριν την ανάθεση δημόσιας σύμβασης, δύνανται να ελέγχουν την «ικανότητα» των οικονομικών φορέων για την εκτέλεση της σύμβασης, εισάγοντας στη διακήρυξη τα περιοριστικώς αναφερόμενα στην εν λόγω διάταξη κριτήρια επιλογής αυτών, ήτοι σε σχέση με: α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια και γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα. Επισημαίνεται ότι όλα τα κριτήρια επιλογής είναι προαιρετικά και τίθενται στη διακήρυξη κατά την κρίση και τη

διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής η οποία έχει τη δυνατότητα, να επιλέξει ένα, περισσότερα ή όλα ενδεχομένως τα ως άνω κριτήρια επιλογής, συνεκτιμώντας τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της υπό ανάθεση σύμβασης (εκτιμώμενη αξία αυτής, ειδικές περιστάσεις κλπ), με σχετική πρόβλεψη στη διακήρυξη. Ωστόσο, εφόσον τεθούν στη διακήρυξη, η πλήρωση τους καθίσταται υποχρεωτική. Ειδικότερα, η συμπερίληψή τους αποβλέπει στο να διαπιστώσει η αναθέτουσα αρχή, εάν ο εκάστοτε συμμετέχων στη διαγωνιστική διαδικασία, οικονομικός φορέας, διαθέτει κατά τεκμήριο την ικανότητα να ανταποκριθεί στην εκτέλεση της σύμβασης και συνίσταται στο να θεσπιστούν εύλογες προϋποθέσεις συμμετοχής σε σχέση με την υπό ανάθεση σύμβαση (βλ. ΑΕΠΠ 687/2019).

44. Επειδή, η Αρχή Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου στον επίσημο διαδικτυακό της τόπο (http://www.aped.gov.gr/tecnica-themata/51-validity_check.html) παρέχει οδηγίες για τον έλεγχο εγκυρότητας εγκεκριμένης ψηφιακής υπογραφής επισημαίνοντας ότι πρόκειται για μια ηλεκτρονική υπογραφή η οποία: Συνδέει με μοναδικό τρόπο την υπογραφή με τον υπογράφοντα, Δημιουργείται με τρόπο που το πρόσωπο που υπογράφει, ελέγχει το μηχανισμό υπογραφής (γνωρίζει πότε υπογράφει), συνδέεται με το ηλεκτρονικό έγγραφο με τρόπο που οποιαδήποτε αλλαγή στα δεδομένα είναι ανιχνεύσιμη (διασφάλιση ακεραιότητας), δημιουργείται μόνο μέσω “Εγκεκριμένης” Διάταξης Δημιουργίας Υπογραφής (ΕΔΔΥ), Βασίζεται σε “Εγκεκριμένο” Ψηφιακό Πιστοποιητικό για ηλεκτρονική υπογραφή. Στον, δε, Οδηγό χρήσης της Αρχής Πιστοποίησης Ελληνικού Δημοσίου (ΑΠΕΔ) για τον έλεγχο των ψηφιακών υπογραφών αναφέρεται μεταξύ άλλων «*Η προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή (ψηφιακή υπογραφή) βασίζεται σε αναγνωρισμένο πιστοποιητικό και δημιουργείται με τη χρήση Ασφαλούς Διάταξης Δημιουργίας Υπογραφής (ΑΔΔΥ). Ως ΑΔΔΥ ορίζεται η μικροσυσκευή (UsbToken / Smart Card + CardReader) που πληροί συγκεκριμένες προδιαγραφές και στην οποία εισάγονται τα ψηφιακά πιστοποιητικά σκληρής αποθήκευσης με ασφαλή τρόπο*» ενώ παρουσιάζεται λεπτομερώς και εναργώς η διαδικασία ελέγχου ενώ, επίσης, παρουσιάζεται λεπτομερώς η διαδικασία εντοπισμού κι ελέγχου της ψηφιακής υπογραφής.

45. Επειδή, σύμφωνα με τον πρώτο λόγο της υπό εξέταση

προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι τα έγγραφα που υπέβαλε η παρεμβαίνουσα με την προσφορά της (ΤΕΥΔ, Οικονομική Προσφορά και Υπεύθυνη Δήλωση), υπογεγραμμένα από την νόμιμη εκπρόσωπο της εταιρείας, διέθεταν ψηφιακά πιστοποιητικά που έληξαν στις 18-10-2020 και τα οποία ενώ ήταν σε ισχύ κατά την ημερομηνία της υπογραφής τους στις 9-09-2020, ωστόσο δεν ήταν δυνατή η εξακρίβωση της εγκυρότητας της ψηφιακής υπογραφής ή της ανάκλησης των ψηφιακών πιστοποιητικών της υπογραφής αυτής. Επομένως, κατά την προσφεύγουσα, η χρήση μη επιβεβαιωμένης ηλεκτρονικής υπογραφής ισοδυναμεί με την έλλειψη αυτής κατά παράβαση του κανονιστικού πλαισίου του διαγωνισμού και τόσο το ΤΕΥΔ όσο και τα λοιπά έγγραφα δεν έχουν υποβληθεί έγκυρα και η προσφορά της παρεμβαίνουσας έπρεπε να απορριφθεί.

Περαιτέρω, στις απόψεις της η αναθέτουσα αρχή αναφέρει ότι, ως παραδέχεται και η προσφεύγουσα, κρίσιμος χρόνος για τη διαπίστωση της εγκυρότητας της ψηφιακής υπογραφής είναι ο χρόνος που τα συγκεκριμένα έγγραφα υπογράφονται και όχι ο χρόνος κατά τον οποίο το αρμόδιο όργανο προβαίνει στην εξέταση αυτή, δεδομένου ότι τα ψηφιακά πιστοποιητικά μπορεί να έχουν λήξει ή ακυρωθεί. Κατά τον έλεγχο που πραγματοποίησε η αναθέτουσα αρχή στις 16-09-2020 αναφέρει ότι τα πιστοποιητικά όλων των συμμετεχόντων ήταν έγκυρα και δεν είχαν ανακληθεί και τα στοιχεία που αναφέρει η προσφεύγουσα οφείλονται προφανώς επειδή η ισχύς της υπογραφής είχε λήξει από τις 18-10-2020. Ως αναφέρει η αναθέτουσα αρχή, ανάκληση γίνεται μόνο από τον υπογράφο εντός της πλατφόρμας ΕΡΜΗΣ και ενημερώνεται σχετικά η ΑΠΕΔ ενώ η απόφαση της ΑΕΠΠ που επικαλείται η προσφεύγουσα αφορούσε σε διαφορετική περίπτωση.

Εξάλλου, στην παρέμβασή της η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι υπέβαλε παραδεκτή προσφορά με όλα τα απαιτούμενα έγγραφα η οποία υπεγράφη στις 9-09-2020 και υπεβλήθη στις 10-09-2020 από την νόμιμη εκπρόσωπο της εταιρείας και ενώ τα πιστοποιητικά ήταν σε ισχύ, γεγονός που δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα και ότι ερείδεται σε μηνύματα που εμφανίζονται μετά τις 18-10-2020 που είχε λήξει η ψηφιακή υπογραφή, τα οποία και μεταφράζει εσφαλμένα. Προς απόδειξη ότι τα πιστοποιητικά ψηφιακής υπογραφής δεν είχαν ανακληθεί κατά τον χρόνο υπογραφής οπότε

και ελέγχεται η εγκυρότητα αυτής, η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι σύμφωνα με τις πληροφορίες του συστήματος προκύπτει ότι ίσχυαν μέχρι τις 18-10-2020, ενώ επικαλείται την απάντηση της ΑΠΕΔ σε αίτημά της, την οποία επισυνάπτει με την παρέμβασή της και σύμφωνα με την οποία η ανάκληση των πιστοποιητικών μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο από τον τελικό χρήστη και μόνο εφόσον τα ψηφιακά πιστοποιητικά είναι ενεργά, ήτοι ισχυρίζεται ότι θα μπορούσε να γίνει μέχρι τις 17-10-2020. Ως διατείνεται η παρεμβαίνουσα τέτοια ανάκληση δεν έλαβε χώρα και επικαλείται και επισυνάπτει την απάντηση της ΑΠΕΔ σε έτερο αίτημά της στην οποία αναφέρεται ότι τα επίμαχα πιστοποιητικά ολοκλήρωσαν τον 5ετή κύκλο ζωής τους στις 17-10-2020. Επομένως, η ψηφιακή υπογραφή των εγγράφων της προσφοράς της είναι έγκυρη καθώς τα ψηφιακά πιστοποιητικά ήταν σε ισχύ κατά την υπογραφή τους και δεν είχαν ανακληθεί.

46. Επειδή, σύμφωνα με την επίμαχη Διακήρυξη, στο άρθρο 3.1. προβλέπεται ότι οι προσφορές υποβάλλονται από τους ενδιαφερομένους ηλεκτρονικά, μέσω της διαδικτυακής πύλης www.promitheus.gov.gr του ΕΣΗΔΗΣ, μέχρι την καταληκτική ημερομηνία και ώρα που ορίζεται στο άρθρο 18 της διακήρυξης, σε ηλεκτρονικό φάκελο του υποσυστήματος και ότι για τη συμμετοχή στην παρούσα διαδικασία οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς απαιτείται να διαθέτουν ψηφιακή υπογραφή, χορηγούμενη από πιστοποιημένη αρχή παροχής ψηφιακής υπογραφής και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα, ενώ στο άρθρο 3.5 ορίζεται ότι τα στοιχεία και τα δικαιολογητικά που υποβάλλονται με τον υποφάκελο των δικαιολογητικών συμμετοχής και της οικονομικής προσφοράς είναι ηλεκτρονικά σε μορφή αρχείου Portable Document Format (PDF) και εφόσον έχουν συνταχθεί/παραχθεί από τον ίδιο τον οικονομικό φορέα, φέρουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή με χρήση εγκεκριμένων πιστοποιητικών και ότι από το υποσύστημα εκδίδεται ηλεκτρονική απόδειξη υποβολής προσφοράς, η οποία αποστέλλεται στον οικονομικό φορέα με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

47. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και δεν αμφισβητείται, το ΤΕΥΔ, η οικονομική προσφορά και η υπεύθυνη δήλωση που υπέβαλε η προσφεύγουσα στις 10-09-2020, εμφανίζουν στο άνοιγμά

τους το μήνυμα «At least one signature has problems», ως βασίμως υποστηρίζει η προσφεύγουσα.

48. Επειδή στους όρους της Διακήρυξης ρητά αναγράφεται ότι οι συμμετέχοντες οικονομικοί φορείς, απαιτείται να διαθέτουν εγκεκριμένη προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή ή προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή που υποστηρίζεται από εγκεκριμένο πιστοποιητικό το οποίο χορηγήθηκε από έναν εγκεκριμένο πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης, ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπιστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/EK και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κανονισμό (ΕΕ) 910/2014 και τις διατάξεις της Υ.Α. 117384 και να εγγραφούν στο ηλεκτρονικό σύστημα (ΕΣΗΔΗΣ- Διαδικτυακή πύλη www.promitheus.gov.gr) ακολουθώντας την προβλεπόμενη διαδικασία εγγραφής.

49. Επειδή, προκειμένου να κριθεί η βασιμότητα των ισχυρισμών της προσφεύγουσας σχετικά με το ότι το μήνυμα αυτό οφείλεται σε μη έγκυρο ή ανακληθέν ψηφιακό πιστοποιητικό, ήτοι εντέλει σε μη έγκυρη ψηφιακή υπογραφή κατά τον χρόνο υπογραφής των ως άνω εγγράφων, η Εισηγήτρια απηύθυνε σχετικό ερώτημα στην ΑΠΕΔ ως προς τα συγκεκριμένα έγγραφα που επικαλείται η προσφεύγουσα. Κατόπιν τούτου, η ΑΠΕΔ απάντησε ως εξής: «1. Το έγγραφο "*Participation_documents_Envelo_100920.pdf*"

Περιέχει ψηφιακή υπογραφή αλλά τα ψηφιακά πιστοποιητικά έληξαν στις 18/10/2020

Τα ψηφιακά πιστοποιητικά εκδόθηκαν από την ΑΠΕΔ και ανήκαν στην κ. ... (...) ...

Το έγγραφο δεν έχει αλλοιωθεί μετά την εφαρμογή της ψηφιακής υπογραφής

Το έγγραφο δεν περιέχει ασφαλή χρονοσήμανση που να αποδεικνύει την ακριβή ημερομηνία και ώρα ψηφιακής υπογραφής

2. Το έγγραφο "*Project_Financial_Proposal_Art_100920.pdf*"

Περιέχει ψηφιακή υπογραφή αλλά τα ψηφιακά πιστοποιητικά έληξαν στις 18/10/2020

Τα ψηφιακά πιστοποιητικά εκδόθηκαν από την ΑΠΕΔ και ανήκαν στην κ. ... (...) ...

Το έγγραφο δεν έχει αλλοιωθεί μετά την εφαρμογή της ψηφιακής υπογραφής

Το έγγραφο δεν περιέχει ασφαλή χρονοσήμανση που να αποδεικνύει την ακριβή ημερομηνία και ώρα ψηφιακής υπογραφής

3. Το έγγραφο "ΤΕΥΔ.pdf"

Περιέχει ψηφιακή υπογραφή αλλά τα ψηφιακά πιστοποιητικά έληξαν στις 18/10/2020

Τα ψηφιακά πιστοποιητικά εκδόθηκαν από την ΑΠΕΔ και ανήκαν στην κ. ... (...) ...

Το έγγραφο δεν έχει αλλοιωθεί μετά την εφαρμογή της ψηφιακής υπογραφής

Το έγγραφο δεν περιέχει ασφαλή χρονοσήμανση που να αποδεικνύει την ακριβή ημερομηνία και ώρα ψηφιακής υπογραφής

4. Το έγγραφο "Υ.Δ. ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΧΩΡΩΝ.pdf"

Περιέχει ψηφιακή υπογραφή αλλά τα ψηφιακά πιστοποιητικά έληξαν στις 18/10/2020

Τα ψηφιακά πιστοποιητικά εκδόθηκαν από την ΑΠΕΔ και ανήκαν στην κ. ... (...) ...

Το έγγραφο δεν έχει αλλοιωθεί μετά την εφαρμογή της ψηφιακής υπογραφής

Το έγγραφο δεν περιέχει ασφαλή χρονοσήμανση που να αποδεικνύει την ακριβή ημερομηνία και ώρα ψηφιακής υπογραφής».

50. Επειδή, σύμφωνα με την απάντηση της ΑΠΕΔ, επιβεβαιώνεται ότι κατά την υπογραφή των εγγράφων της προσφοράς της παρεμβαίνουσας που έλαβε χώρα σε χρόνο προγενέστερο της 18-10-2020 δοθέντος ότι η προσφορά υποβλήθηκε στις 10-09-2020, τα ψηφιακά πιστοποιητικά της νομίμου εκπροσώπου της παρεμβαίνουσας δεν είχαν λήξει, ως βασίμως υποστηρίζουν η αναθέτουσα αρχή και η παρεμβαίνουσα. Η δε πληροφορία της ημερομηνίας λήξης τους προκύπτει και από την απάντηση που προκύπτει εφόσον κάποιος ερευνήσει το πεδίο «Show Signer's Certificate», όπου εμφανίζεται τόσο το όνομα της νομίμου εκπροσώπου της παρεμβαίνουσας,, όσο και η διάρκεια των ψηφιακών της πιστοποιητικών από (19-10-2015 έως 18-10-2020). Η ως άνω απάντηση σε συνδυασμό και

με τις υποβληθείσες από την παρεμβαίνουσα απαντήσεις της ΑΠΕΔ αποδεικνύουν ότι τα εν λόγω πιστοποιητικά δεν είχαν επίσης ανακληθεί κατά τον χρόνο υπογραφής της προσφοράς της εφόσον ήταν ενεργά, παρά τα περί αντιθέτου προβαλλόμενα. Περαιτέρω, προκύπτει ότι τα υποβληθέντα έγγραφα δεν έχουν αλλοιωθεί μετά την εφαρμογή της ψηφιακής υπογραφής. Επομένως, οι ισχυρισμοί της προσφεύγουσας περί μη έγκυρης ψηφιακής υπογραφής των εγγράφων της προσφοράς της παρεμβαίνουσας τυγχάνουν απορριπτέοι ως αβάσιμοι δοθέντως ότι κατά την υπογραφή τους, τα ψηφιακά πιστοποιητικά ήταν σε ισχύ, ως εξάλλου, προκύπτει και από το εμφανιζόμενο μήνυμα «the signer's identity was valid when it was issued» (μτφρ η ταυτότητα του υπογράφοντος ήταν έγκυρη όταν εκδόθηκε), ως βασίμως υποστηρίζει η παρεμβαίνουσα. Επισημαίνεται δε ότι, από την ως άνω απάντηση, προκύπτει ότι τα έγγραφα δεν περιείχαν ασφαλή χρονοσήμανση που να αποδεικνύει την ακριβή ημερομηνία και ώρα ψηφιακής υπογραφής, ωστόσο, αφενός μεν η προσφεύγουσα δεν προβάλλει τέτοιο ισχυρισμό, αφετέρου τόσο ο χρόνος υποβολής της προσφοράς και οποιαδήποτε ηλεκτρονική επικοινωνία μέσω του συστήματος βεβαιώνεται αυτόματα από το σύστημα με υπηρεσίες χρονοσήμανσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 37 του ν. 4412/2016 και το άρθρο 9 της ως άνω Υπουργικής Απόφασης. Ειδικότερα, ούτε από τις ως άνω διατάξεις της διακήρυξης ούτε από τον Νόμο προκύπτει η υποχρέωση του συμμετέχοντος στο διαγωνισμό όπως, επιπλέον, της ψηφιακής υπογραφής εφοδιαστεί και με πιστοποιημένες υπηρεσίες χρονοσήμανσης, που συμπληρώνουν την ψηφιακή υπογραφή. Και ναι μεν τεχνικά είναι δυνατόν η ψηφιακή υπογραφή να είναι διασυνδεδεμένη ειδικά με τον εθνικό χρόνο, προβαίνοντας στις κατάλληλες ρυθμίσεις κατά την εγκατάσταση των πιστοποιητικών ψηφιακής υπογραφής στον υπολογιστή του οικονομικού φορέα, θα μπορούσε δε να απαιτηθεί εάν το ζητούσε η διακήρυξη, πάντως, τέτοια υποχρέωση χωρίς να προβλέπεται στη διακήρυξη δεν μπορεί να επιβληθεί. Περαιτέρω, οι απαιτούμενες κατά τη διάταξη του άρθρου 9 της ΥΑ 117384 διατυπώσεις περί χρονοσήμανσης αφορούν στο χρόνο υποβολής των προσφορών των διαγωνιζομένων, στην οποία περιλαμβάνεται η οικονομική προσφορά του οικονομικού φορέα και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, στον ηλεκτρονικό τόπο του διαγωνισμού

(Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.), έτσι ώστε να εξακριβώνεται με ευχέρεια και ασφάλεια ότι καθεμία προσφορά υποβλήθηκε νομίμως στον εκάστοτε ακριβή χρόνο πριν από την ορισθείσα καταληκτική ημεροχρονολογία και ώρα υποβολής των προσφορών κάθε διαγωνισμού. Έτι, περαιτέρω, ρητά κατά τη διακήρυξη και τις διατάξεις στις οποίες παραπέμπει, η βεβαίωση που αυτόματα παρέχει το σύστημα για τη χρονοσήμανση του εγγράφου, καθιστά αυτό έγγραφο βέβαιης ημεροχρονολογίας χωρίς άλλη διατύπωση. Επομένως, από τη στιγμή που το έγγραφο-δικαιολογητικό συμμετοχής στο διαγωνισμό υποβάλλεται στον διαγωνισμό μέσω ΕΣΗΔΗΣ δεν μπορεί να προκύψει προβληματισμός ή αμφιβολία για τον χρόνο σύνταξης του εγγράφου σε σχέση με τον χρόνο υποβολής του, αφού βεβαιωθεί από το ίδιο το ΕΣΗΔΗΣ με τον τρόπο που προβλέπουν οι κείμενες διατάξεις, προσδίδει στο έγγραφο βεβαία ημεροχρονολογία (πρβλ απόφαση ΑΕΠΠ 417/2020, σκ. 50 Χρ. Ζαράρη). Ως εκ τούτου, ο πρώτος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

Επειδή κατά την ειδική γνώμη των Μελών Ι. Θεμελή και Μ. Κανάβα, εκ των προσκομισθέντων με την παρέμβαση εγγράφων, ήτοι την από 25.11.2020 απάντηση της ΑΠΕΔ, και μόνον, αποδεικνύεται προδήλως ότι τα έγγραφα της προσφοράς της παρεμβαίνουσας κατά το χρόνο της υποβολής τους έφεραν έγκυρη ψηφιακή υπογραφή και ο σχετικός λόγος της προσφυγής τυγχάνει απορριπτέος ως αβάσιμος.

51. Επειδή, σύμφωνα με τον δεύτερο λόγο της υπό εξέταση προσφυγής, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι η προσφορά της παρεμβαίνουσας έπρεπε να έχει απορριφθεί λόγω πλημμελούς συμπλήρωσης του ΤΕΥΔ κατά τρόπο που δεν αποδεικνύεται ότι πληροί όλες τις απαιτήσεις της Διακήρυξης διότι παρέλειψε να δηλώσει τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έχει εγγραφεί στο ΜΕΕΠ παρά μόνο παραπέμπει στον αριθμό βεβαίωσης εγγραφής στο ΜΕΕΠ και στις τάξεις στις οποίες είναι εγγεγραμμένη, ενώ στο ΤΕΥΔ το οποίο διαμορφώθηκε από την αναθέτουσα αρχή περιλαμβάνει συγκεκριμένο πεδίο προς συμπλήρωση στο Μέρος ΙΙ Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα υπό Α. Κατά την προσφεύγουσα, κατά την έννοια των διατάξεων της Διακήρυξης συνάγεται ότι στο επίμαχο πεδίο ο υποψήφιος οφείλει να δηλώσει την ονομασία του

καταλόγου ή πιστοποιητικού και τον αριθμό εγγραφής ή πιστοποίησης, την ηλεκτρονική διεύθυνση, εάν τα ανωτέρω πιστοποιητικά διατίθενται ηλεκτρονικά, όσο και τα δικαιολογητικά στα οποία βασίζεται η εγγραφή ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον επίσημο κατάλογο. Επομένως, η παρεμβαίνουσα που δήλωσε απλώς τον αριθμό ΜΕΕΠ και τις κατηγορίες και τάξεις έργων στα οποία είναι εγγεγραμμένη παραθέτοντας σε ηλεκτρονικό σύνδεσμο χωρίς να αναφέρει κανένα δικαιολογητικό στο οποίο στηρίχθηκε η εγγραφή της έπρεπε να αποκλεισθεί.

Περαιτέρω, στις απόψεις της η αναθέτουσα αρχή αναφέρει ότι σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο και τη Διακήρυξη προκύπτει ότι μόνο όταν μία εργοληπτική επιχείρηση κατέχει Ενημερότητα Πτυχίου, ήτοι του ΜΕΕΠ 3^{ης} τάξης και άνω, πρέπει να αναφέρει στο ΤΕΥΔ τα δικαιολογητικά που αναφέρονται επί του πιστοποιητικού αυτού. Εν προκειμένω, η παρεμβαίνουσα διαθέτει ΜΕΕΠ 2^{ης} τάξης το οποίο αναφέρει μόνο την κατάταξη στις διάφορες κατηγορίες έργων και όχι τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή. Ως εκ τούτου, ορθώς η παρεμβαίνουσα δήλωσε μόνο την τάξη του πτυχίου της εφόσον δεν υπάρχουν δικαιολογητικά για να αναφέρει.

Εξάλλου, στην παρέμβασή της η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει ότι τα επαγγελματικά μητρώα μελετητών και εργοληπτών δεν συνιστούν επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων οικονομικών φορέων αλλά επαγγελματικά και εμπορικά μητρώα κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 75. Σύμφωνα δε με την Κατευθυντήρια Οδηγία 23 της ΕΑΑΔΗΣΥ στο Μέρος II, Ενότητα Α Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα, οι εταιρείες που διαθέτουν ενημερότητα πτυχίου απαντούν ΝΑΙ και τα υποερωτήματα α έως ε πρέπει να συμπληρώνονται μόνο από αυτές. Για τις δε εταιρείες που διαθέτουν μόνο ΜΕΕΠ, κατά την παρεμβαίνουσα, τα ζητήματα που σχετίζονται με την εγγραφή τους αναφέρονται στο Μέρος IV Κριτήρια Επιλογής και, ειδικότερα, στην Ενότητα Α Επαγγελματική Καταλληλότητα, εφόσον η αναθέτουσα αρχή έχει επιλέξει τη συμπλήρωση όλων των ενοτήτων του Μέρους IV. Επομένως, η ίδια που διαθέτει ΜΕΕΠ 2^{ης} τάξης, ορθώς συμπλήρωσε η ίδια το εν λόγω πεδίο και δεν όφειλε να συμπληρώσει τα πεδία του Μέρους II, ενώ η απόφαση της ΑΕΠΠ που επικαλείται η προσφεύγουσα αφορά σε εταιρείες εγγεγραμμένες σε τάξεις μεγαλύτερες της 3^{ης}. Σε κάθε δε

περίπτωση, εφόσον κριθεί το αντίθετο, θα έπρεπε να κληθεί για διευκρινίσεις κατά το άρθρο 102 του Ν. 4412/2016 και όχι να απορριφθεί η προσφορά της.

52. Επειδή, σύμφωνα με την επίμαχη Διακήρυξη, στο άρθρο 22 προβλέπεται ότι όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, οι οικονομικοί φορείς που είναι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα απαιτείται να είναι εγγεγραμμένοι στο ΜΕΕΠ στα έργα κατηγορίας Οικοδομικών, ενώ στο άρθρο 23.1 ορίζεται ότι κατά την υποβολή προσφορών οι οικονομικοί φορείς υποβάλλουν ΤΕΥΔ ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη, επιβεβαιώνοντας ότι δεν βρίσκονται σε μία από τις καταστάσεις του άρθρου 22 Α και ότι πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής. Στο δε άρθρο 23.4 ως κριτήριο καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, απαιτείται η υποβολή βεβαίωσης εγγραφής στο ΜΕΕΠ στην/στις κατηγορία Οικοδομικών 1ης τάξης και άνω. Εξάλλου, στο άρθρο 23.9 υπό α ορίζεται ότι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής των δικαιολογητικών που αναφέρονται στο πιστοποιητικό εγγραφής τους, ενώ υπό β προβλέπεται ότι οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι στο Μ.Ε.ΕΠ. εφόσον υποβάλλουν Ενημερότητα Πτυχίου εν ισχύ, απαλλάσσονται από την υποχρέωση υποβολής μιας σειράς δικαιολογητικών.

53. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και δεν αμφισβητείται, η παρεμβαίνουσα υπέβαλε ΤΕΥΔ όπου στο Μέρος ΙΙ, στην Ενότητα Α Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό φορέα, στο ερώτημα *«Κατά περίπτωση, ο οικονομικός Φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο εγκεκριμένων οικονομικών Φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό (π.χ. βάσει εθνικού συστήματος (προ)επιλογής);»*, απάντησε ΝΑΙ, και στα υποερωτήματα συμπλήρωσε τα κάτωθι: «[ΜΗΤΡΩΟ ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΕΠ - ΑΡ. ΜΗΤΡΩΟΥ ...1. ΙΣΧΥΕΙ ΜΕΧΡΙ 21.07.2020 (Με αρ. Πρωτ. Δ15/16669/05.09.2017, ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Σύμφωνα με τις διατάξεις της 86 5 του άρθρου 188 του ν. 4635/2019 (Α' 167), η παρούσα εργοληπτική βεβαίωση ισχύει ως 31/12/2020, ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ..., ΤΜΗΜΑ ΜΗΤΡΩΟΥ-ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΓΕΜΗ - ΜΕ ΑΡΙΘΜΟ ΜΗΤΡΩΟΥ ... & ΑΡΙΘΜΟ ΓΕΜΗ ...] 6)
([http://www.ypexd15.g/Default.aspx?tabid=130 Φορέας έκδοσης:
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ (Γενική Γραμματεία Υποδομών,
Γενική Διεύθυνση Προδιαγραφών, Μητρώων 7 Απαλλοτριώσεων, Διεύθυνση
Μητρώων (Δ24), Τμήμα Μ.Ε.Ε.Π. & ΜΗ.Ε.ΕΠ.Ι.Ε. ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΩΝ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ, [www.pcci.gr] ΕΜΠΟΡΙΚΟ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ
ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ..., [www.services.businessportal.gr, ΕΜΠΟΡΙΚΟ &
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ... ΤΜΗΜΑ ΜΗΤΡΩΟΥ-ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΓΕΜΗ
γ) [http://www.ypexd15.g/Default.aspx?tabid=130 ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΕΓΓΡΑΦΗ
(ΜΕΕΠ): ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΕΡΓΩΝ ΤΑΞΗ ΜΕΕΠ

ΟΔΟΠΟΙΙΑ	2η
ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ	2η
ΥΔΡΑΥΛΙΚΑ	2η
ΛΙΜΕΝΙΚΑ	2η
ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΑ	2η
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ-ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΑ	2η]

δ) ☐ Ναι ☒ Όχι

Η ΕΓΓΡΑΦΗ ΔΕΝ ΚΑΛΥΠΤΕΙ ΤΑ ΚΑΤΩΘΙ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ
ΕΠΙΛΟΓΗΣ: 1. ΑΡΘΡΟ 22.Γ ΤΗΣ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗΣ -ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ» αλλά και στο υποερώτημα ε όπου
παρέχει πληροφορίες για τη φορολογική και ασφαλιστική του ενημερότητα.
Ομοίως, στο Μέρος IV στο κριτήριο καταλληλότητας επαναλαμβάνει τις ως
άνω πληροφορίες και συμπληρώνει όλα τα λοιπά πεδία των κριτηρίων
επιλογής, ως όφειλε.

54. Επειδή, στο Μέρος II: «Πληροφορίες σχετικά με τον οικονομικό
φορέα», παρ. Α' του ΤΕΥΔ εμπεριέχεται το κάτωθι πεδίο: «*Κατά περίπτωση ο
οικονομικός φορέας είναι εγγεγραμμένος σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο
εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή διαθέτει ισοδύναμο πιστοποιητικό (π.χ
βάσει εθνικού συστήματος (προ) επιλογής)?*». Το ως άνω πεδίο, αφορά μόνον
τις συμβάσεις έργων, καθώς η βεβαίωση εγγραφής στο ΜΕΕΠ, σε συνδυασμό
με την ενημερότητα πτυχίου, συνιστά τον μοναδικό, επί της παρούσης, εθνικό
“επίσημο κατάλογο” που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 83 του Ν.
4412/2016. Περαιτέρω, όπως ρητώς προκύπτει από τα αναγραφόμενα στο

ΤΕΥΔ, εάν ο οικονομικός φορέας συμπληρώσει στο παραπάνω ερώτημα την απάντηση ΝΑΙ τότε μόνο οφείλει να απαντήσει και στα υπόλοιπα τμήματα της ενότητας (α' – ε'). Αντιθέτως, σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας απαντήσει ΟΧΙ στο ερώτημα σχετικά με την εγγραφή σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων θα πρέπει να συμπληρώσει τις πληροφορίες που λείπουν στο μέρος IV, ενότητες Α, Β, Γ ή Δ κατά περίπτωση μόνο εφόσον αυτό απαιτείται στη σχετική διακήρυξη ή στα έγγραφα της σύμβασης, όπως ρητά αναφέρεται στο ΤΕΥΔ (βλ. και Κατευθυντήρια Οδηγία 23 της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.).

55. Επειδή, σύμφωνα με την προηγούμενη σκέψη, δεν υπήρχε υποχρέωση συμπλήρωσης του Μέρους II, παρ. Α' του ΤΕΥΔ από την παρεμβαίνουσα δοθέντος ότι αφενός μεν η εγγραφή στο ΜΕΕΠ χωρίς ενημερότητα πτυχίου δεν θεωρείται ως επίσημο μητρώο/κατάλογος, αφετέρου δε ενημερότητα πτυχίου δεν χορηγείται σε εργοληπτικές επιχειρήσεις κατώτερες της 3ης τάξης σύμφωνα με την ΥΑ Δ15/οικ/15658/2013 (ΦΕΚ Β' 2300) και, ως εκ τούτου, δεν υπήρχε υποχρέωση απάντησης των υποερωτημάτων, μεταξύ των οποίων και του επίμαχου περί αναφοράς των δικαιολογητικών στα οποία βασίζεται η εγγραφή ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον επίσημο κατάλογο, παρά τα περί αντιθέτου προβαλλόμενα από την προσφεύγουσα.

56.Επειδή, σύμφωνα με τα ως άνω διαλαμβανόμενα, εσφαλμένως η παρεμβαίνουσα απάντησε ΝΑΙ στην Ενότητα Α του Μέρους II του ΤΕΥΔ περί εγγραφής σε επίσημο κατάλογο/Μητρώο. Ωστόσο, η εγγραφή σε επίσημο κατάλογο δεν έχει τεθεί στη διακήρυξη επί ποινή αποκλεισμού αλλά η απαίτηση καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας που προβλέπεται επί ποινή αποκλεισμού καλύπτεται με μόνη την εγγραφή στο ΜΕΕΠ στην ορισθείσα από τη διακήρυξη 2^η τάξη, κριτήριο το οποίο καλύπτει η παρεμβαίνουσα και δεν αμφισβητεί η προσφεύγουσα. Επομένως, δεν τίθεται ζήτημα αποκλεισμού της προσφοράς της προσφεύγουσας λόγω της ως άνω εσφαλμένης απάντησης στο ΤΕΥΔ, καθώς από το υποβληθέν ΤΕΥΔ της προσφεύγουσας προκύπτει προαποδεικτικώς ότι πληροί τα κριτήρια επιλογής που απαιτεί η Διακήρυξη, και κατά θετική δήλωσή της και παραπέμποντας στη μηχανή αναζήτησης εγγραφών στο

Αριθμός απόφασης: 112/2021

ΜΕΕΠ με βάση την επωνυμία, το ΑΦΜ ή τον αριθμό μητρώου ΜΕΕΠ του οικονομικού φορέα, ως βασίμως υποστηρίζουν η παρεμβαίνουσα και η αναθέτουσα αρχή (βλ. απόφαση ΑΕΠΠ 1411/2019, πρβλ 1354/2019, και 440/2019 εισηγήτρια Ε. Αψοκάρδου). Επομένως, ο δεύτερος λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί.

57. Επειδή γίνεται δεκτή εν συνόλω η εισήγηση.

58. Επειδή, κατ' ακολουθίαν, η κρινόμενη Προδικαστική Προσφυγή πρέπει να απορριφθεί.

59. Επειδή η παρέμβαση πρέπει να γίνει δεκτή.

60. Επειδή, ύστερα από τη σκέψη 58, πρέπει να καταπέσει το παράβολο που κατέθεσε η προσφεύγουσα (άρθρα 363 παρ.5 του ν.4412/2016 και 5 του ΠΔ 39/2017).

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή.

Δέχεται την παρέμβαση.

Ορίζει την κατάπτωση του παραβόλου.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 30 Δεκεμβρίου 2020 και εκδόθηκε στις 19 Ιανουαρίου 2021 στον Άγιο Ιωάννη Ρέντη.

**Η Πρόεδρος
ΕΙΡΗΝΗ ΑΨΟΚΑΡΔΟΥ**

**Ο Γραμματέας
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΕΜΙΡΤΖΗΟΓΛΟΥ**